

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

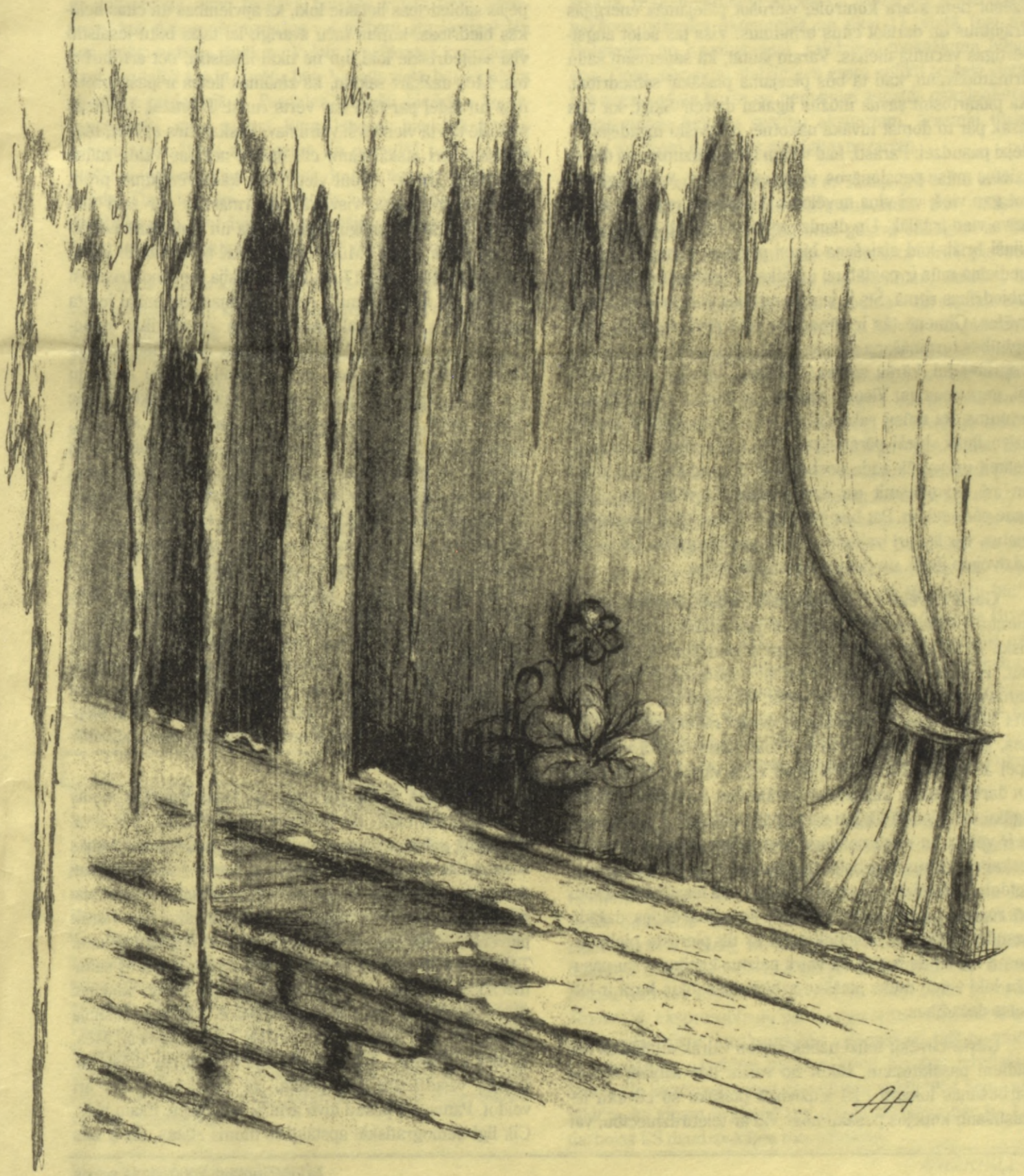
ISSN 0227 - 2423

2000. GADA MARTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

51. GADA GĀJUMS

NR. 3. (612.)

AH

Caurmēra mūžs cilvēkiem Ziemeļamerikas kontinentā 20. gadsimta otrā pusē ievērojami pieauga, pateicoties uzlabotai medicīnai un pārtikai. To apliecina statistikas dati. Turklāt tagad vecuma gadi lielai daļai nav nikšana, bet gan aktīvas darbošanās laiks, kas prasa sagatavošanos un izpratni. Un tagad nāk ziņa, ka cilvēks dzīvošot vēl ilgāk, - pat līdz 130 gadu vecumam. To panāksot ar īpašām augšanas hormona tabletēm vai iešļircinājumiem. Ja līdz šim cilvēka novecošanās iesākās jau mūža divdesmitajos gados, tad tagad šo procesu varēšot ievērojami palēlināt un pat atgriezt. Sešdesmitpiecgadnieki izskatīšoties kā piecdesmitpieci! Tā vietējā radio stacijā veselības pusstundas raidījumā ziņoja vairāki ārsti, tā tad lietpratēji veselības jautājumos. Droši vien, ka kaut līdzīgu var atrast arī internetā. Protams, viss tas jāuzņem ar zināmu uzmanību. Tabletes, kuŗas esot jau pieejamas, gan esot ļoti dārgas. To ražotāji, lai iekairinātu interesentus, piedāvā jauno brīnummedicīnu pirmajam mēnesim pat par brīvu. Šis augšanas hormona tabletes netikai atjaunošot cilvēkus, bet palīdzēšot tiem svāra kontrolē, vairošot pieejamās enerģijas krājumus un darīšot citus brīnumus. Viss tas solot augstvērtīgas vecuma dienas. Varam jautāt, kā saņemsim šādu brīnumdāvanu, kad tā būs pieejama plašākai sabiedrībai. Kā pakārtosim savus mūžus ilgākai dzīvei? Šķiet, ka būs jāsak par to domāt tuvākā nākotnē. It sevišķi tagadējai vidējai paaudzei. Parasti, kad vēlam laimes dzimšanas dienu saietos mūsu pensionāros, viens otrs iebilst, ka tik ilgi dzīvot gan viņš, vai viņa nevēlētos. Tomēr, ja veselība ir, jādzīvo vien ir tālāk. Un daudziem tās netrūkst, kaut gan ir bijuši brīži, kad aiziešana bijusi pavisam tuvu - modernā medicīna mūs ir paglābusi un atkal ir ievedusi mūs aktīvā sabiedrības ritmā. Šis ir jaunas rosmes, katram pēc savas izvēles. Ģimenē tās ir rūpes par mazbērniem, pašu vidū izglītības turpināšana pat sirmā vecumā, grāmatas, fiziskie vingrinājumi, kāršu spēles, ceļošana, Latvijas apciemojumi, gara rosmes. Visu to spējam un darām. Un tādēļ nav brīnums, ka mūsu sabiedrības veco ļaužu saimes locekļi dzīvo ilgāk, bieži pārsniedzot 100 gadu sliekšni. Septiņdesmit un vairāk gadu veci cilvēki ir sprigani, garā moži, un arī astoņdesmit un deviņdesmit. Nevēlas, ka viņus sauc par veciem. Pat bez sevišķām zālēm, tikai nokrāsojot matus, var jau arī izskatīties ievērojami jaunāks. Lai nu kā - dzīvojam ilgāk, un daudzi dzīvos vēl ilgāk.

Garie cilvēku mūži prasa pārkārtojumus uzliek pienākumus un dod jaunas iespējas, kuŗas jāizmanto arī sabiedriski. Ja nu apzināties, ka esam sabiedrības locekļi, varbūt, ka mēs tai varētu dot vairāk - nodrošināt lai mūsu jaunajiem būtu sabiedriskā vieta, kur vest savus bērnus. Bet lai tas notiktu, vajadzīgi vērienīgi risinājumi. Kas tos dos, ja ne mēs paši? Daļu jau sola valsts, bet tā visu nespēj. It sevišķi Latvijā. Un te nu vietā varētu būt pārrunu un darba grupas, kas iztirzā jautājumus, kā veidot pilnvērtīgāku dzīvi jau tā tik ļoti sarežģītajā pasaulē. Un šī pasaule ir vēlīga un reizē nežēlīga pret visām vecuma grupām, ieskaitot bērnus. Darbošanās lokos gūst arvien noteiktāku veidolu, bet reizē rodas arī grūtības - kā iesaistīties atklāti un rosīgi vispārējo interešu dēļ, kā sadziedāties dažādo paaudžu lokiem? Nepietiek vairs ar tik pierasto piebildi - ko nu es, lai dara citi! Tā vairs neiztur kritiku. Visu paaudžu loki veido mūsu plašāko sabiedrības loku, kuŗā ir ļoti lielas dažādības.

Garie cilvēku mūži uzliek arvien vairāk atbildības dažādiem pasākumiem, sākot no valsts līdz sabiedriskiem darbošanās lokiem - kā iedzīvināt plašāku šo cilvēku iesaistīšanu kopējos pasākumos? Vai ar teletirdzniecību, vai

ar transporta sagādi, apaļā galda pārrunām, kuŗas piedalās visu paaudžu darbinieki un locekļi? Kuŗai no sabiedriski un politiski "pareizām" linijām mēs, visas paaudzes, sekosim, kuŗas veidosim paši? Nav šaubu, ka visi šie jautājumi nodarbina mūsu prātus. Un varam itin droši teikt, ka tas tā nebija pirms 50 gadiem, kad mums pat vēl nebija pensionāru biedrību, apvienību, kopu, kas tagad ir sazēlušas malu malās. Tā tad bijusi nepieciešamība. Tālākais jautājums - kā būs ar simtsgadniekiem un vecākiem? Vai tiem vajadzīgas sabiedriskās rosmes? Un te nu nāk prātā elektroniskās pasaules iespējas - internets un e-pasts. Drīz visam tam nāks klāt citi brīnumi, kādus pirms gadiem nevarējām pat sapņos nosapņot. Vai mūsu mazās preses izdevumiem vajadzīgas tīmekļa lapas? Šķiet, ka jā. Cīmošanās tajā varētu būt itin plaša un veidot jaunas pārrunas par veselīgākas sabiedrības veidošanu. Tās, savkārt, vedīs pie labākas apstākļu izpratnes un dos iespēju pasniegt roku tur, kur tas vajadzīgs. Še palīgā varētu nākt jaunāko paaudžu darbinieku loki.

Tālāk mēs varētu jautāt, ko šajā laukā dara mūsu kopējās sabiedrības lielākie loki, kā apvienības un citas lielākās biedrības, kuŗām taču svarīgi, lai tajās būtu iesaistīti visi sabiedriskie loki, un ne tikai iesaistīti, bet arī darbotos. Mēs dažkārt sakām, ka zināmas lietas ir pašsaprotamas un tādēļ par tām nav vērts runāt. Diemžēl, šodienas pasaulē tas tā vienkārši vairs nav. Paskatoties apkārt, mēs pavisam ātri atskārstim, cik daudz neziņas valda mūsu pašu vidū. Un še varbūt vietā būtu kāds vērojums, proti, ka, patīkamā kārtā, visvairāk informācijas par sevi dod mūsu Daugavas vanagu organizācija un Amerikas Latviešu apvienība (ALA). Mūsu pašu LNAK še visvairāk klibo. Drīz būs klāt pēdējā 17. padomes sesija, bet montrealieši līdz šim vēl nav saņēmuši nekādas ziņas par mūsu jumta organizācijas darbu, nākotnes plāniem. Zinām tikai, ka notiks jaunas vēlēšanas. Aizbūdinājumiem, droši vien, ir vienkāršs - lasiet laikrakstos, bet, diemžēl, dažādu apstākļu dēļ, tas tā nestrādā. Vajadzīgs ir tiešais kontakts. Garie cilvēku mūži uzliek jaunu vadlīniju meklēšanu arī, t. s., "jumta" biedrībām jeb organizācijām. Šī tematika ir tik plaša, ka tā apskatāma atsevišķi. Vēršam tikai jūsu uzmanību uz to, ka tā pastāv un ka varbūt tā risināsies gaidamajā vēlēšanu gaitā, LNAK 18. padomes locekļu kandidātu starpā. Tas rada citu jautājumu - kas ir gatavs kandidēt un patiesi čakli darboties mūsu Kanadas latviešu parlamentā? Vai jūs? Kāpēc? Ja tā ir kopēja lieta, tad vajadzība ir liela, bet vai mēs to kā tādu izjūtam? Kas un kā būtu jānāk no pārrunu lokiem, ja nu mēs tiem atradīsim vietu un laiku? Vai Montreala, Otava, Vankuvera, Edmontona, Vinipega var gaidīt Toronto latviešu partiju dūžu ierašanos un skaidrošanu. Vai tie tādu vajadzību apsver, jeb atkal slēpsies aiz naudas trūkuma un nevajadzīga izdevuma aizbūdinājuma? - Laiks rādīs.

Starplaikā šādas pārrunas uzsāktas vairākās vietās Montrealā un citur. Ar teicamiem rezultātiem. Tās ievadīja apaļā galda pārrunas latviešu biedrībā, kas turpinājās Montrealas latviešu organizāciju padomē. Varam ar gandarījumu atzīmēt, ka mūsu spēja lietas izrunāt ir devusi labus augļus. Tas liek domāt, ka montrealieši arvien vairāk pievēršas savas nākotnes nodrošināšanai ilgākam laikam. To pierāda arī mūsu luterāņu Trīsvienības draudzes saimnieciskā stāvokļa uzlabošanās un patiesā domu saskaņa tikko aizvadītajā draudzes pilnsapulcē. Līdzīga situācija valdīja arī DV Montrealas nodaļas gada sapulcē. Mēs, vismaz Montrealā, vairs nebaidāties runāt par mūsu nākotnes vajadzībām un spējam, kā nu protam, tās arī veidot. Pamazām pazūd divu armiju novietnes. Esam mēs. Cik ilgi demografiskie apstākļi to mums atļaus, tas ir cits

jautājums, bet, šķiet, dzīvojot garākus, veselīgākus un darbigākus mūžus, šo vajadzību mums būs vēl itin daudz arī nākamajos 5 līdz 10 gados. Tikai nezinām, kā mēs paši pārvērtīsimies un kādi apstākļi vēl ietekmēs mūsu sabiedrisko sadzīvi. Un to varam teikt par itin visiem latviešu centriem mitņu zemēs un pat tēvzemē.

Mūsu mūžu pagarināšanās varētu būt nopietns iemesls atgriezties Latvijā. Sarunās minām, ka izšķirami par palikšanu šeit, mitņu zemēs, sociālo, medicīnisko un citu apstākļu dēļ. Visam tam ir savs pamats, bet tomēr atgriešanās ir iespējama un daudziem varbūt vajadzīga, lai piepildītu savus garīgos apcirķņus. Nelaime, šķiet, neslēpjas tik daudz pieminētajos apstākļos, bet gan informācijas un iespēju trūkuma dēļ. Lai gan Latvija ir pieņēmusi savus imigrācijas likumus un noteikusi atgriešanās iespējas, šī informācija ir trūcīga. Visvairāk trūkst praktiskās dzīves iespēju apraksts un nodrošinājums (Neviens taču no Rietumiem negribētu ieskriet nevajadzīgos grūtumos!). Cieņošanās rados un draugos patiesu ieskatu šeit nedod. Un - vai ir sagaidāmas un uzņemšanas prieks, labvēlība? Kādu pilnvērtīgu dzīvi piedāvā Latvijas valsts tiem latviešiem, kas dzimtenē atgriežas vai gribētu atgriezties? Un šim ziņām nebūtu jānāk no Valsts prezidentes kancelejas, kaut arī daļēji tas tā varētu būt. Varbūt vietā būtu īpašam stendam gaidamajā 3. Pasaules latviešu biedrību konferencē, 2001. gada rudenī, Rīgas latviešu biedrībā. Konferencēs tema "Mēs savā zemē un pasaulē" paveik durvis plašakai informācijas plūsmai, kuŗas nekad nebūs par daudz. Dažādo loku sastapšanās un iepazīšanās varētu daudz ko dot. Nebūsim vairs svešinieki, bet gan vienas lielas saimes locekļi, kas "salokoti" pāri okeāniem.

Pirms vairāk kā 50 gadiem Vācijā sevišķi aktīvu darbību izvērša gaidu un skautu organizācijas. To vadības loki (tā viņus toreiz sauca) sagatavoja jaunus skautus un gaidas nākamajiem vadītāju amatiem. Tas bija gudrs un nozīmīgs darbs, kuŗa devums ir neapstrastāms, jo vienkāršā veidā izaudzināja veiksmīgus darbiniekus, kas ieplūda arī citos mūsu sabiedrības pasākumos. Daudzi šo sagatavošanas kursu beidzēji šobrīd ir redzamas personības latviešu saimē vai guvuši cita veida personīgus panākumus. Katrā ziņā, šīs aktivitātes ir nostiprinājušas viņu dzīves un pagarinājušas mūžus. Tāpēc noslēgumā varbūt vietā ir vēl viens jautājums, kuŗam meklēsim atbildes - kā pārkārtosim savus pasākumus, lai bagātinātu to cilvēku dzīves, kas šajā gadsimtenī dzīvos vēl garākus mūžus kā mēs? Tā, šķiet, ir realitāte, no kuŗas nedrīkstam novērsties un kas arvien ir nodarbinājusi cilvēku prātus. Prātnieka loma nav pateicīga, bet nepieciešama jeb kuŗam laikmetam un tā parasti saistīta ar cilvēka mūža izpratni. □

VIEDOKĻI

VAI LATVIJĀ MĪL EIROPAS SAVIENĪBU?

Pēdējo mēnešu laikā Latvijas politiskā elite pārdzīvojuši vismaz trīs eiro-optimisma uzplūdus. Pirmais: Eiropas Savienības (ES) valstu vadītāju decembra sanāksme Helsinkos, kur uz iestāšanās sarunām tika uzaicināts viss, tā sauktais, otrais sešinieks, arī Latvija. Otrs: februāra sākumā Rīgā ierodoties ES komisāru komisāram Romano Prodi un Hansa van den Bruka mantiniekam, komisāram savienības paplašināšanas jautājumos Ginteram Ferhoigenam. Trešais datums ir 15. februāris, kad Briselē ieradās ārlietu ministrs Indulis Bērziņš, kad "Eiropa sāk runāt ar Latviju" (*Neatkarīgā Rīta Avīze*) jeb ES galvaspilsētā tūri simboliski pārgriezta lentīte uzņemšanas sarunu ievadījumam.

Pēdējos gados žurnālista gaitās nācies klausīties kā daudzus eirointegrācijas idejas paudējus, arī pašapmierinātus Eiropas Komisijas (EK) ierēdņus Briselē, tā dažādas politiskas pasugas un tautības eiroskeptiķus. Enerģiski gandrīz jau 3 gadus darbojas *Eiropas kustība Latvijā*, kuŗas prezidents sākotnēji bija Gunārs Meierovics, bet tagad - kādreizējais *Dienas* komentētājs un Tjarves reformatoru sekmīgi nolikvidētā televīzijas *Globus* vadītājs Ainārs Dimants. Saprota bijušo ārlietu ministru Valdi Birkavu, kuŗš loloja savu sapni par Latvijas ārpolitikas kuŗa novadišanu līdz ES sarunu galastacijai. Mazāk saprotu tos, kas no Briseles augstumiem palaiduši informācijas lavīnu it kā mazās valstīs eirosavienībā gaida gandrīz vai paradīzu un ka "Latvija uz pārējo kandidātvalstu fona izskatās ļoti labi".

Pa to, kā izskatāmies un cik patiesi sveģam, ieskatu sniedz žurnāls *Central European Economic Review*. Bijušo sociālisma republiku un valstu saimē (tādu pavisam ir 27) Latvija ierindota sestajā vietā ar savas valūtas stabilitāti, kapitālieguldījumu klimatu un ražošanas efektivitāti. Tā ir septītā, rēķinot ekonomisko spēku, astotā pēc integrācijas pakāpes pasaules ekonomikā un tikai 11. vietā (pat aiz Bulgārijas un Kazahstanas), salīdzinot maksājumu bilances. Tiesa, pēc cenu stabilitātes esam nolikti trešajā vietā, bet augstais lata kurss un nemainīgi augstās pakalpojumu cenas nenes nekādu svētību eksportam, ārzemju tūrisma un citām ne mazāk svarīgām nozarēm.

Satrauc tas, ka aizraujoties ar sadaļu jeb temu uzskaitījumu (iestāšanās sarunu maratonā tādas būs pavisam 3!), par kuŗām Latvija tagad būtu gatava dialogam ar EK ekspertiem un komisāriem, krietni mazāka vēriba pievērstā mūsu preču konkurētspējas kāpinājumam, zinātnei, intelektuālās bagātības vairošanai kopumā. Kas sagaida mūsu zemniecību? Principā ir skaidrs, ja Latvijā līdz pievienošanās brīdim ES netiks modernizētas zemnieku saimniecības un pilnveidotas pārstrādes tehnoloģijas, radīsies ļoti nopietnas grūtības, lai konkurētu tirgos, kur priekšā jau ir franču, holandiešu sierī, zivīs, dārzeņi un tuvākajā nākotnē būs arī poļu kartupeļi, gaļa un viss pārējais. Mūsu laukos stāvoklis ir smags, daudzviet valda pat izmisuma pilns noskaņojums. Jo būs taču augkopības nozares, kuŗas eirointegrācijas vārdā vienkārši nāksies amputēt. "Latvijas nelaime, ka mūsu *Eiropas gudrie* cilvēku padzišanu no zemes gribētu veikt ļoti ātri, bet citas darba vietas nav radījuši un pat nespēj pasacīt, kādās nozarēs tās varētu būt", kopējo sāpi izklāsta Pūres puses zemnieks Augusts Brigmanis (*Diena*, 08.02.2000.). Pastāv bažas, ka tuvākajā nākotnē vairs nebūs vajadzīgs ne Jelgavā, ne Liepājā ražots cukurs, jo ES pirmiestāšanās fonda līdzekļi Latvijas lauku pārkārtošanai tiek doti ar noteikumu, ka tos nedrīkst izmantot cukurbiešu audzētāju atbalstīšanai. Tā vismaz apgalvo zemnieks no slaveno ābolaudzētāju pagasta Tukumā pievārtē.

Kādi būs mūsu ieguvumi un kādi zaudējumi, iestājoties ES, ir jautājums, kuŗš vēl nepavisam nav līdz galam noskaidrots. Pirms gada Eiropas Integrācijas biroja *public relations* speciāliste Gunta Misāne žurnālā *Latvija un Eiropas Savienība* mundri pavēstīja, ka "Latvijā *nezinīšu* skaits sarūk". Diezin, vai tas tā jau noticis, jo tajā šī gada februāra dienā, kad Saeima pieņēma ilgi gatavoto dokumentu *Latvijas Republikas Stratēģija integrācijai Eiropas Savienībā*, ekspresaptauju par līdzīgu temu veica viena no mūsu televīzijām. Iznākums bija graužošs ne tajā nozīmē, ka vairākums noraidītu gaišu nākotni Eiropas izredzēto klubā. Bet katriem četriem zvanītājiem vidēji tikai viens atbildēja, ka viņam ir pietiekami daudz zināšanu par to, kā darbojas ES daudzpakāpju mehānisms.

Nav šaubu, ka izlemt par Latvijas ieešanu apvienotajā Eiropā vienpersonīgi nav pilnvarots ne ārlietu ministrs, ne Ministru prezidents, ne Valsts prezidente. Galīgais vārds būs sakāms pilsoņiem referendumā, kas parasti notiek pēc pašām iestāšanās sarunām. Pārgrā ir Jaunās partijas iniciatīva tādu patauju sarīkot jau reizē ar tautas skaitīšanu, kas Latvijā teju teju notiks marta beigās. Ne tāpēc vien, ka iedzīvotāji vēl pārāk vienpusēji vai virspusēji informēti par to, kas mūs sagaida reizē kā ES dalībvalsts un reizē kā Eiropas pilsoņus. Arī Briselē diezin vai kādam vajadzīga tāda sasteigta un kampaņveida akcija (Pēc 1999. g. rudenī veiktās aptaujas datiem, visvairāk iestāšanos ES atbalsta Jaunās partijas vēlētajī (68,2%), bet vismazāk, tā dēvētie, jurkānieši jeb krieviski kreisi - 42,7%).

Cita lieta atklātās diskusijas, kādas, saņemot *Sorosa fonda Latvija* finansiālu atbalstu, šī gada janvārī un februācī Talsos, Daugavpilī, Valmierā un Jelgavā rīkoja *Eiropas kustība Latvijā*. Kopā ar pazīstamo politologu Žanetu Ozoliņu, Juristu biedrības prezidentu Aivaru Borovkovu un bijušo Latvijas vēstnieku Briselē Juri Kaneli tiku aicināts piedalīties tādā pasākumā valsts otrā lielākajā pilsētā. Manas iekšējās bažas, ka Daugavpilī būs maz interesentu latviešu valodā, izrādījās nevietā. Paidogoģiskās universitātes paprāvā auditorija bija pilna ar studentiem, pasniedzējiem un vairāku raidstaciju korespondentiem. Vispirms tika parādīta speciāli šim nolūkam veidota filma *Eiropa - par un pret*. Vienā pusē somi un iri, otrā - norvēģi un šveicieši. Secinājums it kā katram skaidri priekšā pateikts, proti, palikt ārpus ES iezogojuma var atļauties tikai bagātas nācijas.

Positīvi tas, ka Soross Aināra Dimanta balsī par Latviju Eiropas Savienībā vedinājis mūs paust arī gluži atšķirīgus viedoļus. Ozoliņas kundze savu nešaubīgo balsojumu par integrāciju balsta uz *trim vājiem* - neatkarību, brīvību un demokrātiju. J. Kanels akcentē drošību, kādu saņemsim reizē ar tiešajām ārvalstu investīcijām. Abi ar uzņēmēju Borovkovu šai auditorijai pieteikti kā eiroskeptiķi. Tas vēl nenozīmē, ka es kājām un rokām būtu pret Latvijas iestāšanos ES, par valsts atstāšanu kā kuģi bez kāda enkura. Mans uzskats, ka pagaidām esam pārāk vāji un neaizsargāti, lai mestos integrācijas straumē, jo mūsu iekšējais kopprodukts vidēji uz vienu iedzīvotāju - 27% no ES vidējā līmeņa - ir nevis Latvijas varējuma, bet drīzāk nabadzības radītājs. Tāpat man nav īpašu ilūziju attiecībā uz Briseles institūtu un ierēdniecības demokrātiskumu - centralizācijas, birokratijas tendenču pieaugums, lielo valstu interešu prioritāte pastāvīgi liek būt arī piesardzīgiem. Varbūt ES kā NATO ekvivalents (protams, nosacīti) ir viens no galvenajiem argumentiem, kas beigu beigās liks pieņemt EK piedāvātos un Latvijai ne visur izdevīgos spēles noteikumus. A. Borovkovs ar izmeklētāja pieredzi vēl bijušās Padomju Savienības mērogos ir par mani krietni vien kritiskāks - "neviens par velti nevienu dolāru nedod", un, iestājoties šajā savienībā, viņaprāt, varam kļūt par tās izgāztuvi. Zīmīgs likās kāda daugavpilieša jautājums: vai Eiropas Savienības labumu dēļ vajadzētu atteikties no sadarbības ar Krieviju. Acīmredzot, Latvijas austrumdaļā mūsu lielā kaimiņa elpa pakausī ir vairāk jūtama kā varas gaites Rīgā.

Emocionāli vēl spriegākā gaisotnē līdzīga saruna bija ritējusi Jelgavā, Lauksaimniecības Universitātes Lielajā aulā. Tur klāt nebija, bet, spriežot pēc atreferējuma *Diskusija un šovs vienlaikus*, kas parādījās *Zemgales Ziņās*, spēcīgākā argumentācija bijusi tiem, kas iestājas par tūlītēju soļošanu uz ES. Vispirms jau Eduards Bruno Deksnis, kas pats ilgus gadus nostrādājis EK administrācijā Briselē, kuŗš sarakstījis vairākas eiropiskajai integrācijai velti-

tas grāmatas. Oponentu lomās šoreiz bijis politoloģijas prof. Miķelis Ašmanis un arī *MLB Ziņotāja* lasītājiem labi pazīstamais publicists Visvaldis Lācis. Kā raksta Jelgavas avīze, "tieši V. Lācis izraisīja klausītājos vislielāko sajūsmu, ko viņš panāca ar savām apskaužamajām oratora dotībām", taču "eiroskeptiķiem izkristalizējās tikai viens spēcīgs arguments, proti, ES Latvija zaudēs savu suverēnitāti, par kuŗu tā ir tik neatlaidīgi cīnījusies".

Protams, neviena augsta amatpersona no Briseles publiski nepaziņos, ka savienības kandidātvalstīm jau tagad jā sagatavo labojumi savās konstitūcijās un jābūt gatavām vēl daudziem citiem izaicinājumiem. EK komisārs G. Fehoigens preses konferenē Rīgā mierināja, ka "katra valsts var cerēt uz zināmu pārejas periodu dažās sadaļās", ka komisijai neesot nodoma iznīcināt nacionālajai kultūrai un nacionālajai identitātei būtiskas iezīmes. Diemžēl, Latvija vēl nav nedz tiesiska, nedz pārtikusī valsts, kas to ik uz soļa padara vieglāk iedragājamāku un ārzemnieku patvaļai atvērtāku. Sociālā plaīsa starp skaita ziņā nelielo, bet turīgo slāni, no vienas puses, un maksāt nespējīgo, bet skaitliski nospiedošo sabiedrības daļu, no otras puses, ir milzīga. Kā raksta J. Kanels kungs, Latvija ir uz trauša ledus: piekritu viņa tezei, ka vairs nepietiek ar politiķu un augsta ranga ierēdņu četrus piecus gadus jau izmantotajiem argumentiem, proti, "Latvijas iestāšanās ES ir nepieciešama, lai nodrošinātu savas ilglaicīgās ģeopolitiskās intereses un drošību" (*Diena* 16.02.2000.).

No valsts ilglaicīgo interešu un politiskās elites pašapliecinājuma viedokļa tiktāl viss pareizi. Jautājums tikai, kas padomās par *mazo cilvēku* un tukšajiem ražošanas korpusiem, jo Eiropas Savienībai jau pietiek savu bezdarbnieku, savu pārstrukturējamo sektoru un relatīvi atpalikušo reģionu. Lidz 2003. gada janvārim, kad ES virsvadītāji solās būt gatavi *jaunu biedru uzņemšanai* savā saimē, vispirms un galvenām kārtām, jānostiprina Latvijas valsts organisma imunitāte un tā vispārējais veselības stāvoklis. □

Rīgā, 2000. gada februārī

Voldemārs Hermanis

KĀ BIJA, TĀ BIJA, BET PAREIZI NEBIJA

Kritiski drīkst izteikties tie, kam sirdis ir palīdzība.

-William Penn, Some Fruits of Solitude (1693)

Kad pirksts rāda uz mēnesi, idiots skatās uz pirkstu.

- Ķīniešu paruna

T. Kronberga 1999. gada decembra vēstulē parādās reta elementu kombinācija: vienas 'pareizības' noteikšana, nepiekritēju nomelnošana, demokratijas nesaprašana, ja ne noliegšana, kultūras strostošana, divaini revidēta trimdas vēsture un uzbrukums brīvai presei. Sāksim ar pēdējo, jo tas ir absolūti noraidāms.

MLB Ziņotāja slejās lasījām 1999. g. pavasara LNAK padomes sesijas - valdes vēlēšanas atreferējumu, V. Zariņa-V. Plūdona (agrāk tiklos izliktu) domu izmaiņu, tad pozitīvas-negatīvas atsauksmes, bet decembrī T. Kronberga vēstuli un redakcijas atbildi. Ir arī privātas kontroversiālas sesijas dalībnieku liecības, nostāsti. Notikušais, acīmredzot, bijis pietiekami pretrunīgs, lai izraisītu stipri dalītus viedokļus, viena jau ievēlētā valdes locekļa strauju atkāpšanos un raizes par efektīgu darbību nākotnē. Mūsu jumta organizācijai - kā visām citām - problēmu netrūkst.

Bet tai no analīzes, risinājumus meklējot, nav jābaidās! Ja ko, derētu atklātas debātes veicināt, vest pie konkrētiem slēdzieniem, resp., skaidriem mērķiem un loģiska darba plāna. Smagi maldās tie, kas domā, ka vēlēšanas ir demokratijas *gala* punkts, aiz tām ... *noteikšana*. Vēlētajī sagaida *atbildīgu vadību*. Tās pienākumi ir tekoši: jāuz-

klausa ieteikumi, jāskaidro rīcība. Pat - jāieved maiņas. Vēlētājiem, savukārt, pasākumos jāpiedalās, jāiesaistās... nevien jānoziedo, jānobalso un... mājās. LNAK ir dzīva un pelna ievēribu par tik, cik tā nav līdzīgi domājušu' (ari: vienas paaudzes, pilsētas) klubs, bet meklē un panāk atsaucību plašās sabiedrības aprindās. Pretējā gadījumā atšālējās 'vadošo' kredibilitāte, nedaudz tālāk sabiedrības cieņa pret procesu un pārstāvjiem. Kā vienmēr, zaudētājs būs iespējamais, kopējais.

Starplaikā T. Kronberga apgalvojums, ka pāris kritiskās piezīmēs redzama "... apzināta kampaņa, lai gāztu man dubļus..." ir iedomīga fantazija, jo a) laika un enerģijas tēriņš tādos apmēros nav manīts; b) nenozīmīgais 'kampaņas' neizsauc; c) runas iet par LNAK, ne tikai vienu tās 'personību'; un d) MLB Ziņotāja sniegums, salīdzinot ar citiem izdevumiem, ir bijis aktīvi vispusīgs. Blakus izmetiens, ka (par 'negatīvo' daļu) MLB Ziņotāju "jāsūdz tiesā" ir rupja pirksta vicināšana zem deguna, kas apvairo un tiecas iebaidīt katru 'nepieņemamo'. Nost tādus prastus paņēmienus.

Drizāk atkal vaicāsim: kāpēc LNAK atvēlēja \$ 10,000 Latvija Amerikā pabalstam? Vai paredzēti samērīgi (budžeta 1/8) piešķirumi citiem, ne tik draudzīgiem izdevumiem? Kāpēc LA izdevēja Amber Press kontrolējošam īpašniekam, spēcīgai DV organizācijai, palīdzība vispār vajadzīga? Kāpēc dota bez noteikumiem, bez AP kases pārskata? Iepirktas AP pajas - bet vai ar to LNAK uzņemas atbildību par LA/AP parādiem? Vai turpmāk segs LA deficītu (kas tecēja pie - \$300 nedēļā minētās sesijas laikā)? Vai LNAK līdzīgā garā 'izsaimniekos', apm., \$ 675,000 rezervi? Kāpēc naudas 2/3 guļ kreditsabiedrībā un pelna tikai 3,5%? Nopietni jautājumi nav "dubļi". Atzīmes pie ejošā prasa paskaidrojumu, nevis gaisīgu sūdzību par nenotikušu 'kampaņu'.

Tādos apstākļos pārrunas ir veselīgas, jo tās ierosina pārdomas. Nepieciešamas, jo diasporas centrālo organizāciju rosmēs kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas valda klaja bezmērķība. Inerces nākamais etaps būs... līdzekļu noplicināšana un 'tā paša vecā' strauja izplēnēšana. Izplēnēšanu veicinās katra 'pieeja', kas tiepj savu neapstrīdamo 'patiesību', citas nepieļaujot un nomelnojot. Jauni laiki prasa jaunu domāšanu. Steidzīgu tādas domāšanas organizēšanu. Rainis atgādināja: *pastāvēs, kas pārvērtīsies.*

Tomēr ar 'jaunu domāšanu' LNAK, šķiet, negrib iepazīties. Pavisam pretēji. T. Kronberga uzbrukums MLB Ziņotājam notēlo katru "sliktu par LNAK" piezīmi kā "(čēkas) kolloboratoru darbu" turpinājumu (!), Tātad, 10 gadus pēc padomijas sabrukuma, gandrīz deviņus pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas, mūsu sabiedrībā it kā būtu vēl "tie", kas "grib valdīt šeit un Latvijā: kaut ko "dalīt", kaut ko šķelt... un, re, tieši negatīvas piezīmes par T. Kronbergu un LNAK izsaka un apliecina tamlīdzīgu 'gribēšanu'.

Tas pats vecais biedēkļu teātris! Jauns iestudējums.

Bet varoņa poze nepārlicina... ja pretinieks ir salmu virs. Iesim pie T. Kronberga izbidītiem "kollaboratoriem". Kas tad "tie" bija? Bīstamākais tādu tipu organizētājs skaitījās čēkas "kultūras sakaru" komitejas priekšnieks Lešinskis. Pēc pārbēgšanas, izrādījās - tāds pat 'pārliecināts' karjerists, kā kompartijas 'uzvalku' liela daļa; pirmā vietā treknāka dzīvošana, ārzemju braucieni. Lešinski pamatīgi pratināja. No viņa (it īpaši 'pareizības' ikonā) gaidīja graužošanas atklāsmes, bet... dikti, plaši izmuldējies Laika sērijā, pie visām iespējamām brīvi runāt, 'rādīt ar pirkstu', apskaidrot, mums palīdzēt... viņš galu galā neko nepateica. Kāda vilšanās! Nenosauc nevienu slepenu, savervētu šejienes 'kolloboratoru' vārdā. Nevienu 'nodevēju'. Varēja (ja bija). Nekas, neviens to neliedza (tieši otrādi: mudināja!) - taču

negāja runa par atomnoslēpumiem. Tātad: burbulis un putas. Arī Rīgas 'čēkas maisos' pēc deviņu gadu meklēšanas tādā ziņā 'aizdomīgie' nav atrasti. Arī ja pārlapo izkaisītos sarunu atreferējumus un to laiku atmiņu gabalus... neuzpeld rādītāji. Tādi ir zināmie fakti. 'Kolloboratoru' drāmātikā loma - izdomāta. Nopūtējis biedēklis stāv noliktā vietā, aktīvu "darbu" nespēj veikt, kur nu vēl 'turpināt', bet uzbrukt tam var bezbailīgi - jo atbilde nenāks. Un? Viens pats (ar 'domu biedru' korīti aizmugurē) T. Kronbergs skatuves vidū (atkal) tur savu runu. Tādu plātīšanos sen vajadzētu noņemt no LNAK repertuāra.

Arī nedaudz uzfrizētam motivāciju konstruktam, pieklājīgi sakot, trūkst pāris centrālas skrūvītes. *Vispirms*: ja kāds 'grib valdīt Latvijā', jāiestājas turienes politiskos procesos. Rezultātus tālāk noteiks Latvijas balsotāji. Šejienes strīdiņi Latvijā (un Latvijai) nav svarīgi. *Tad*: diasporas sabiedrībā runa par 'valdišanu' (vai tā T. Kronbergs iedomājas savu amatu?) ir absurds, jo labākā gadījumā sanāk draudzīga aicināšana, pulcināšana, koordinēšana, pārstāvēšana. Vai un cik sekmīgi tas izdodas - vienmēr bijuši un būs dažādi viedokļi. Tie vismaz liecina, ka ļaudis par notiekošo interesējas. Un galu galā... ko šodien vēl varētu "dalīt"? Budžetus? Simpatijas? *Par ko* tagad T. Kronbergs isti 'cinās', kas ir viņa pozitīvais plāns?

Viss kluss rietumu frontē. Nav 'kampaņu'. Mūsu sabiedrībā nav tāds konflikts, kas izsauktu veselās drāmas sarīkošanu. Ja ar ko mums 'jācinās', tad ar inerci, pagurumu. Un tāpec ir stipri vienkāršāks variants: gaŗāmejoša kritika par T. Kronbergu un LNAK... ir bijusi (un būs) tikai gaŗāmejoša kritika par T. Kronbergu un LNAK. Normāla parādība. Punkts.

Paliek... kas? Uzmanības novēršanas taktika: aktuālus jautājumus necilāsim - 'skat', kas kritizē, kas tie tādi? Vēl tiem virsū ietaupīto sarkano 'kolloboratoru' laku - viss kārtībā, 'nolikti'. Kam vajadzīgs tāds nesmus, samocīts mālējums, kas, gribot negribot, izraisīs bažas par pieteicēja kompetenci? Čēka reiz mūsu sabiedrībai centās uzmaukt viennozīmīgus 'reakcionāru, 'kaŗa noziedznieku' blēndukus. Līdzīgi pretīgam gājienam nav vieta atklātās debatēs šodien. LNAK padomes un valdes pienākums būtu no tāda izlēciena publiski distancēties. Klusums nozīmētu, ka mūsu ievēlētie pārstāvji piecīš, ja ne atbalsta neēdžības.

Ja būtu runa par taktiku vien, tad pie T. Kronberga piezīmēm nevajadzētu ilgi kavēties. Tā ir pazīstama, nobraukta un apnikusi taktika. Bet viss viņa (un izdomas biedru) tvēriens izriet no maldinoša vēstures 'tulkojuma'. Sekosim uzmanīgi: "Pašā trimdā radās divi politiski novirzieni. Viens, galvenokārt, trimdas centrālo organizāciju viedoklis, ka mums jācinās par Latvijas valsts un tautas brīvības atgūšanu; otrs, ka latviešu tauta nedabūs brīvību vismaz nākošos simts gadus, un tādēļ ir jākoncentrējas uz latviešu kultūras saglabāšanu." Paturēsim prātā šķietami nevainīgo, bet indīgo vārdu "radās".

Pirmkārt jau - mākslīgs pretstats neiztur nopietnu pārbaudi. *Novirziens' bija tikai viens.* Līdz šai dienai neesmu sastapis trimdas latvieti - arī asimilēto, 'zudušo' aprindās - kas nebūtu bijis 'par' Latvijas neatkarības atjaunošanu. Vai kāds cits kopējs mērķis mums 50 gadus bija tik svarīgs un saistošs? Tas nepiederēja "galvenokārt" nevienam, tas sauca mūs visus... un kā nu kuŗš, vairāk vai mazāk, 'aktīvi' vai 'pasīvi', katrs pielika savu roku mērķa sasniegšanai. Varētu teikt, ka 'junta' organizācijas nostājās zināmas, dabīgas, spēcīgas parādes priekšgalā un veica normālu koordinācijas, reprezentācijas darbu. Viss.

Turklāt neapsīka cerība. Ja nevar sameklēt 'kollaborantus', lai T. Kronbergs stāda priekšā tos (atkal noslēpumainie "tie"...), kas izrēķināja un sludināja, ka "latviešu tauta nedabūs brīvību vismaz nākošos simts gadus"! 1950.

gads: vēl sēžam dipiņu nometnēs, gaidām rietumu sabiedroto apjēgšanos, esam gatavi braukt mājās pēc sarkanarmijas izraidīšanas. 1956.g.: jau trimdā pēc 'lielās izklišanas', vērojam sacelšanos Ungārijā. 1968. g.: Prāgas pavasaris. Vēlāk - Solidaritātes ciņa Polijā, cilvēktiesību konferences, Baltijas ceļš, Berlīnes mūra nojaukšana. Vai katram gadījumam nedzīvojam līdz, vai pie sevis (un ievadrakstos) neteicām - varētu būt pagrieziena? Otrā kara beigās ASV un Kanada neatzina varmācīgo Latvijas iekļaušanu PSRS, stāju apstiprinot valdību deklarācijās (resp., 1957. g., 1985. g.). Otavas lidlaukā Kanādas Ministru prezidents Mulronijs aizrādīja ciemiņam Gorbačovam, ka nevar salīdzināt Kvebekas 'seperatistu' un Baltijas tautu neatkarības prasības. Katrs puslīdz inteligents cilvēks, laikam tekot, varēja pārliecināties, ka padomija slid uz bankrotu, ka plika vara imperiju neglābs. "Vismaz nākošos simts gadus?" Prātiņ nāc mājās! Tad jau būtu jānotic, ka 'šaubīgie' T. Kronberga "tie" veselus 50 turējuši ciet acīs un ausīs, aizklāpējuši logus un durvis, izslēguši radio un televīziju, nelasījuši avīzes un dzīvojuši tumsonībā kā pilnīgi muļķi. Lai parāda tādus trulus eksponātus!

Un vēl turklāt: reiz taču sapratīsim, ka *Latvijas neatkarības atjaunošana un "kultūras saglabāšana" trimdā mekad nav bijuši pretpoli*. Nevarēja, nedrīkstēja būt konkurenti. Bija, ir un būs mijiedarbē savienoti. Kas ir brīvība bez kultūras, kultūra - bez brīvības? Ciņa par pirmo neizslēdz otrās pilnveidošanu. Otrās pilnveidošana ir pieensums, ja ne pamats ciņai par pirmo. Ja ciņa ieilgst, kultūras stiprināšana un padziļināšana ir tieši tas, kas jaunās paaudzēs modina apziņu, pašcieņu un gribu ciņu par pirmo turpināt. Skaidrs, ka trimdā uz to bija "jakoncentrējas" - ko tad citu gadiem ilgi darija (un vēl dara) latviešu skolas, nometnes, skauti, semināri, izdevēji, koņi, tautas deju vienības, rotkaļi, koklētāji, fondi, svētki, salidojumi, daudzas un dažādas organizācijas, apvienības, pašizliedzīgie, brīvprātīgie darbinieki rindu rindās, no paaudzes paaudzē? 'Jumti' tādus centienus daļēji atbalstīja. Kāpēc T. Kronbergs retroaktīvi notēlo noturīgu, lepnu kultūrālu 'koncentrāciju' kautkādi... maldīgu, nevēlamu?! It kā pretinieku 'politiskam'? Deviņus gadus pēc mūsu galvenā politiskā mērķa *sasniegšanas*? Hallo?

Tik un tā, *brīvībā nav iespējams kultūru noteikt un kontrolēt*. Ne saturu, ne individu izvēles.

Ja gluži viss mūsu kultūrālais T. Kronbergam (un 'domu' biedriem) nav bijis pa prātam... žēl, bet fundamentāli - vienai. Samierināties! Brīvībā kultūra un tās rosmes 'politiķiem' atļaujas un caurlaides nav lūgusi un neprasa. To nevar visiem uzlikt vienā gaumā, kā Pestišanas armijas formu. Tai ir jābūt daudzpusīgai, izaicinošai. Pretēji tā ir tikai... propaganda, vai patērīprece. Dažādības ievestais risks satrauc atsevišķus trimdas ideologus, bet viņu neatlaidīgā piekasišanās 'kultūrālam', resp., tam, kas nav *personīgi* patikams, saprotams un, galvenokārt, *kontrolējams* ir nožēlojama parādība demokrātiskā vidē. Tiekme kontrolēt citu domāšanu ir *totalitāra* tiekme, baiļu un mazvērtības izpausme. Derētu to reiz izārstēt.

'Gatavu' domu spainīti informācijas laikmetā nevienam pie mutes nav jāsiens. Patiesību neatkarīgi meklēs katrs atjautīgs pilsonis - *visu* pasniegto sijājot, tad pieņemot, vai noraidot atsevišķas daļas. Tātad: *pats* analizējot, izvērtējot. *Individa* pienākumu nevar piesavināt un neklātienē kā aizbildnis izpildīt cits - ne Kanādas Ministru prezidents, ne T. Kronbergs un LNAK. Par izvēli tālāk atbildēs tas pats indivīds, varbūt indivīdu kopieni. No bagātā klāsta gudri ņemot labāko - augsim uzmanīgi, stipri. Pretēji, kā angļi saka, draud 'tuneļskats'. Tāpēc *kultūras jomā šauri formulēti noteikšanas centieni var panākt tikai šķelšanos*. Tādu *skaldi un valdi* taktiku 'sapratīsi' tikai aprin-

das, kas pašas nespēj domāt un vērtēt, bet gaida 'rikojumus no augšas'. Ja gadās problēmas (piem., kritiskas piezīmes), 'vainā', protams, noveļama pie "tiem" (citiem), 'otrā pusē'.

Bet vēsture māca, ka globāla 'pareizība' nevar būt pāris cilvēku, kādas organizācijas vai partijas monopola īpašums. To nav panākuši cenzori, grāmatu dedzinātāji, pravieši un inkvizitori. To ir pastāvīgi jāmeklē un jāpārbauda. Tas ir gala mērķis. Momentā katram būs savs mainīgs 'pareizības' tvēriens. Lai ir! Izdebatēti un saliedēti tādi tvērieni palīdz veidot brīvas sabiedrības kopējo kultūru. Tā nav gadījumā izmantojama spēlmanā. *Kultūra (un tās saglabāšana) nav politisks 'novirziens'*. Lai neatkarīga top! Un kamēr top - rokas nost.

Tāpēc demokrātijas (un tās kultūras) augstākā izpausme ir - *personīgi nepatikamu viedokļu izteiksmes aizstāvēšana*. Ne tikai šķietami 'pareizu', modīgu, piespēlētu, 'populātu' viedokļu, bet arī - svešu, savādu. T. Kronbergam ir pilnas tiesības teikt savu (*MLB Ziņotājā*, citās vietās), un es tās aizstāvu. Bet neviens nedrīkst nepiekritējus maldinoši nomelnot. Par to, un tieši to, iet runa.

Cerība - *viena*. Novirziens - *viens*. Neatkarība un kultūra - *sabiedrotie*. Izvēle un atbildība - *individa rokās*. Patiesība - *no pārbaudes, ne strebjamas formulas*. Bet... 'viedokļi'? Jā viedokļu bija daudz (ne tikai "divi"), un tie dalījās. Tie dalījās vairākās plāksnēs. Pirmais izdales punkts bija nenovēršams. Ja vienā pusē autoritāra (vecāku paaudžu, 'grupdomas' ietekmēta) vadība cenšas noteikt... re, tāda rosme parciza, *tāda* ne, tā jācinās, *tā* ne... var sagaidīt, ka pamācību padevīgi nepieņems ne vien daži T. Kronberga peltie "akadēmiķi", bet veselas labi izglītotas paaudzes. Tās pašas meklēs savu unikālo (vienreizējo) ceļu. Rietumos audzināta cilvēka neatkarība un brīva izvēle ir dabīga stāja - šaurām aprindām sveša "liberāla domāšana" - automātiskas paklausības ("konzervatīvas domāšanas") vietā. Domstarpības - sākumā par *pieeju* - nosaucām 'paaudžu plaisa', lai gan tās strikti neievēroja tradicionālās robežas. Pieteicās 'konzervatīvi jaunie', 'liberāli vecie', 'radikāli centristi' un raibi iekrāsots (katrā gadījumā mainīgs) spektrs pa vidu un pamalēs. Un labi, ka tā! Vai ko citu demokrātijā varēja sagaidīt?

Nākošais bija sāpīgāks, bet arī saprotams. Viena daļa gribēja Latviju atcerēties *tādu, kā bija* un tieši tādu... varbūt, ar drošu kultūru... atjaunot. Otrai atmiņas miglainas (trimdā dzimušiem - nekādas)... bet arī gluži skaidrs, ka okupētā Latvija 'tāda' vairs nav. Vienubrīd: *pieminēsim* Latviju. Otru: *kāda viņa ir* - un būs? Kādi viņas cilvēki? *Vispārinot*: viena trimdas daļa skatījās pagātnē, smagi pārdzīvoja netaisnības, zaudēto, izciesto, operēja ar '*vajadzētu būt*' mentalitāti - par citu ko nebija vērts runāt; otra saprata '*vajadzētu būt*' ideālu... bet lūkoja *esošo* (lai cik tas rūgts un nepieņemams) praktiski kaut kā, pa centimetram risināt mūsu tautai par labu. Vienai - nāids un nicināšana pret ienaidniekiem, pārkrievošanai. Otrai - tas pats, dabīgi, 'ie-mantoti', bet ne tikai. Vienai daļai - 'viss no (komunistu) Latvijas sliktis un šaubīgs', no tā jānorobežojas. Otrai... apziņa, ka Latvijā smagos apstākļos dzīvo tautas vairākums, ar to jāiepazīstas, jāreķinājas, tam jāpalīdz. Vai var piedot krievu (un viņu palīgu) izstrādātās mežonības, nodarītos bojājumus? Neiespējami, ja grēcinieki vainu neatzīst un nepūlas to nolīdzināt. Bet līdz tai dienai... ko? Ja reiz būtu iespējams turēt seno solījumu - *atgriezties* - nevarētu sagaidīt, ka momentā kalendārs rādītu: 1939. Viedokļi... kā vilcieni... veda pretējos virzienos laikā un telpā.

Tomēr demonstrācijās pie PSRS sūtniecībām un citās notikumu vietās abas puses plecu pie pleca nesa tos pašus plakātus... Rakstīja līdzīgas vēstules deputātiem, valdībām, avīzēm. Gadiem ilgi un, paaudzēm mainoties, pie

mūsu karoga stāvēja sardzē svētkos un piemiņas brīžos. Pret latviešu tautas apspiedējiem - *kopējs novirziens*. Lai neviens nemēģina retroaktīvi izcelt vienu 'pareizu' patriotismu, it īpaši savtīgi 'skaidrojot' to, kas notika tālāk.

Paaudzū un pieeju plaisā kā dadži iekrita būtiski kultūras jautājumi. Vai 'istā', līdzī vesta un pārstādīta, augs tikai trimdā? Cik ilgi? Cik 'isteni' latviešu kultūra spēs attīstīties kompartijas ideologu uzraudzībā? Vai eventuāli iznāks Latvijā atjaunot tikai... no trimdas pārvestu kultūru? Vai nav iedomīgi (un ciniski) trimdai piespēlēt Latvijas kā vienīgo, 'glābjošo' (Čekas 'atlaudzta zara' taktika)? Vai tās ir divas atšķirīgas kultūras, vai arvien vienas - divas dažādas daļas? Vai 'jāzin' tikai par vienu, otru ignorējot, izslēdzot? Un tā joprojām. Jo ilgāk vilkās padomijas iziršana, jo problemātiskāk bez emocijām atbildēt un rīkoties. Mūsu asākā viedokļu sadale notika iekšēji, uz kultūras platformas. Vienai pusei atbildes bija gatavas, otra devās tās meklēt.

Bet... neatkarīga meklēšana 'noteicējiem' nebija vēlama. Saka: *informācija ir vara*. Tās ievākšana apdraudēja vienpusīgu pieņēmumu paudējus. Dzimtenē nevarēja ievest *Laiku*, šeit uztraucās par *Dzimtenes balsi*, *Atspulgu* un tml dz. pekstiņiem... bet kāpēc *Jaunās Gaitas*, *Literatūras un mākslas* pārlaipošana skaitījās 'grēks'? Varbūt dažus iebaidīja baumas, ka 'no turienes kaut kas pielips' (Kas tas bacilis būtu bijis?!). Visnotāl prātīgi cilvēki apgalvoja, ka 'ar tādām nevar būt nekāda darišana' (Neviens, protams, īsti nezināja ar kādiem, bet momentā un emociju plūdos fakti nebija svarīgi. Vēlāk sakūdītas tantīņas ar lietūs širmjiem uzbruka nelaimīgiem Latvijas dzejniekiem, lai gan liela daļa bija normāla, cilvēciska radu rakstu atjaunošana. Un sākās *istā* kampaņa. 'Lokālpatrioti' norēja un izstūmātos, kas jau 60-os gados 'bez atļaujas' brauca uz Latviju. Viena tāda bija pazīstama Montrealas "akadēmīķe", otra - izcila Toronto dzejniece. Lielu brēķu izraisīja *Jaunās Gaitas* nodrukātie Latvijas rakstnieku gabali, turklāt trāpīgi turienes literatūras vērtējumi (Izdevums, ar to pašu "akadēmīķi" redakcijas ierindā, skaitījās 'neuzticamo perēklis' # 1). Sekoja vienīgi 'drošu' rakstnieku aicināšana uzstāties Dziesmu svētku cēlienos, Rakstnieku apvienības (LaRAs) dibināšana kā reakcija. Cik ilgi gāja strīdīpi par Latvijas komponistu jaundarbu iekļaušanu šejienes svētku, pat atsevišķu koņu programmās? Popmūzika, laikam, bija vienīgā, kas 'atnāca ciemos' netraucēta.

It kā par 'turieni' nedrīkstēja zināt, pat domāt... vai zināt, domāt tikai vienu. Riņķoja savāda, šaudīga *neuzticība* līdz šai dienai, acimredzot, dzinējs šaurām "valdišanas" tieksmēm. *MLB Ziņotāja* redaktora vietā 1967. g. Pasaulē izstādes laikā 'pieeju' izbaudīju kā primitīvu (liclākoties no Toronto puses) uzblāšanu: 'tie, kas iet - un nenosoda iešanu - uz PSRS Expo paviljonu ir *nodevēji*'. Jauki! Bet Sun Tsu saka: *stulbuma kalngals - uzblaut pretiniekam, tad... atkāpties*. Vai ienāca kāds sakarīgs padoms, piem., 'aizejiet izlūkot, vēlāk parunāsim'? Nevienš. Un ko tad, apbrīnojām izstādītās balalaikas? Izzvejojām dziedoni Zāberu, 'Rīgas modes' meitenes, orķestrā puišus - drusku parādījām 'kapitālismu', to, ko paviljona uzraugi slēpa personāla maiņas izvedot uz necilā rajonā noirētas dzīvokļa mājas balkona ar lekciju - 're, tādos graustos dzīvo Kanadas strādnieki'. Viņu skumjais, obligātais teātris. Vai bij' bail? No tādām tipiem - nē. Vai ticība brīvībai bija apdraudēta? Ne momentu. Bet to bija *jāparāda* - kamēr 'izlaistie' ieturēja 'nedrīkst būt pārsteigtiem (ka par trimdu melots), vai teikt, ka te patīkami' stāju. Viņi aizveda mājās (uz 'strādnieku paradīzi') ...mazliet precīzāku 'istenības bildi'. Tas nebija daudz, bet sākumā viss, ko paguvām dot.

Tā toreiz bija pirmā - un svarīgākā - atklāsme: *mums ir visas priekšrocības*. Patiesības, materiālu, brīvas rīcības. Izmantosim! Otrā: *katrs* var kaut ko (arī nepareizo!) - šeit,

tur - parādīt, pastāstīt, pavaicāt. Uzklaut. Atgādināt. Prasīt. Iekustināt. Mūsu pienākums, pie tam viegls un dabīgs: *būt lieciniekiem, rādītājiem*. Šad tad: *urbējiem* (kamēr 'reālpolitika' iesalusi nepagriezās labvēlīgā virzienā). Roberts Kenedijs: *brīva dzīvošana uzstāda mērķus, bet nenosaka metodes* (Taisnību meklējot, 1964. g.). Loģiski sekot: gudrāk to 'velnu' aptaustīt un - redzēsim, ko tad, nevis braši no attāluma nolādēt. Atkal Sun Tsu: *pazīsti sevi, pazīsti ienaidnieku, un tālākā rīcība noskaidrosies*.

To laiku izejas punktā: dubulta nedrošība. Paši nebijām labu laiku spoguļi skatījušies... un 'viņus' nekad nebijām redzējuši.

Vēlāk, uzņemot ciemiņus, izcilus un necilus, tāpat Latvijas braucienos satiekot kā 'ierindu' no augšas līdz apakšai, tā radus un 'vienkāršus' cilvēkus - kas noskaidrojās? *Pirmais*: viņi par mums daudz nezina (bet ir kaut ko 'dzirdējuši'). Mēs par viņiem tāpat: *Jāiepažīstas* no jauna - jo ne vienā, ne otrā pusē neesam gluži izpropagandētie stereotipi, leļļu teātra marionetes. *Tad*: arī ja 'politika' cenšas tās traucēt, izmantot un pārraut - tā vienmēr netīri mals savu maļamo - pa dažādu sakaru līnijām *varam* saukties, varam pārliecināties, ka *mūs vieno* sena, cienījama, sargājama *kultūra*. Un - ka 'noteicējos' tās dzīvās spēks, kam pamatavots ir *pašizteiksme*, ievieš gandrīz paniskas bailes... jo ir skaidrs, uz kuņu pusi pašizteiksme nemaldīgi, neatlaidīgi ved. Un, galu galā, kla 'oficiālas', vai 'virspuses' neuzticības vietā - blakus spēlītēm un kalkulācijām, cauri 'formām' (pasēm, vizām, atļaujām), aplinkus, par spīti sarīkotiem 'teātriem' - var stāties tikai pacietīgi veidota, uzmanīga, viens-pret-vienu uzticība cilvēciskās plāksnēs un kopēju interešu lokos. Un varbūt tad... sākot ar vienu vārdu, dzejoli, dziesmu, atsauksmi, zinātnisku pētījumu, izsaukumu, palīdzības soli... kaut kas sanāks. Varbūt veidosies skaidrāka apziņa - kas vērtīgs, kas ne, *par ko jācinās, par ko ne*. Ko būs jāglābj, ko jāattira. Ko jānosoda, ko jāceļ no jauna.

Te nav istā vieta pilnīgam 'sakarnieku laiku' izvērtējumam - cerams, ka eventuāli to veiks kompetents vēsturnieks, un veiks objektīvi. Cerams arī, ka lielu ievēribu nepiešķirs atsevišķām parādībām, kas pārāk ilgi vienam otram iestrēgušas rīklē kā nesagremojams kumoss: pāris, t. s., 'brīvām' viesnīcu izstabām Rīgā, pāris 'viesu' koncertiem un dzejas lasījumiem šeit, tantēm ar lietūs širmjiem, čekas ievadrakstu, pavadoņu muldēšanai, varonīgiem anonīmiem pusnakts draudiem, 'draudzības' grupu 'pavadoņu apstrādāšanai', latviešu 'kārtības sargiem', kas dienēja PSRS sūtniecībā, Kanadas Karaliskajā policijā (RCMP), CIA, utt. Pieķersšanās simptomiem un satraukums par tien nav galvenais. *Kaut kas notika*. Kas tas īsti bija? Kas ar ko 'sadarbojās'? Kas ar ko 'cikstējās'? Ko tas deva... un nede-va? Ko tas cēla... un ārdīja, jauca?

Toties, ja T. Kronbergs vēl apgalvo, ka "... rezultātā daudz enerģijas un spēka abās pusēs tika patērēti, cikstoties pašiem savā starpā, tā samazinot mūsu efektivitāti darbībā pret mūsu tautas apspiedējiem, "... paceļas vesela rinda nopietnāku jautājumu, jo vēsturi brīvības laikos jāsa-stāda objektīvi - galu galā, to lasīs arī tauta Latvijā.

Kas minēto un nelaimīgo "cikstēšanos" *iesāka*? Kam tā bija vajadzīga? Ja "otrās grupas pārstāvji bija, apm. 3% no tautas kopības" (!)... kāpēc tie tādu 'cikstēšanos' (šeit) strauji nezaudēja? Kā T. Kronbergs ieteiktu mērit savas puses pieteiktās darbības "efektivitāti" - un kur tā palika? Patiesībā... vai nesamērīgs (eventuāli: nenozīmīgs) *vienas* puses "enerģijas un spēka" patēriņš kultūras strostojumos nebija precīzi tas, kas "efektivitāti" noplicināja, sabiedrību sašķeļot naidīgās nometnēs? Un kas tad, galu galā, "iekri-ta" - ja ne mēs visi kopā?

Mierīgāk metot skatu pagātnē, viena lieta ir pavisam skaidra. Pie paaudžu plaisas, pieeju domstarpībās un, galvenokārt, uz kultūras platformas - *paši dalījāmies*. Neviens cits mūs nedalīja, nevarēja dalīt un nebūtu spējis dalīt. No zila gaisa 'dališanās' nenokrita. Precizāk: *tie, kas trimdā centās noteikt vienu - galvenokārt, kultūras - 'pareizību' bija galvenie dalītāji*. Un kas (T. Kronberga "rezultāts") tad "*radās*"? Radās čekas propagandai iespēja berzēt sāli ievainojumos, kuņģus jau viens otram bijām nodarījuši un turpinājām nodarīt. Pašu izkliegtā tuvredzība un neiecietība dāvināja pretiniekam retu izdevību. Ne jau čeka "izmantoja kultūrsakarniekus" šaurā nozīmē - vairāk, vai mazāk, gribot negribot, apzinoties, vai ne, mēs visi bijām un esam līdzatbildīgi 'kultūrnieki"! Tā izmantoja mūsu savstarpējo *neuzticību*. Neuzticību kultūrai un brīvai domai.

Tie laiki ir cauri. To laiku strīdiņi ir galā. Neuzticības formulas un izpausmes bija sāpīgi aplamas toreiz, vēl aplamāka šodien gluma tādu kombināciju atjaunošana, turpināšana. Maldinoši 'skaldi-valdi' gājieni izpelnas ievēribu tikai ar savu nevajadzību, nejēdzību un morālo tukšumu. Tie nenes cieņu LNAK organizācijai. Tiem epilogs ir jau uzrakstīts, jo ir absolūti skaidrs, kas tagad valda.

Orvels teica, ka *ka tie, kas pārvalda pagātni, pārvaldīs nākotni*. Tas nozīmē: ja patiesi gribam nākotni pārvaldīt, nedrīkst pieļaut pagātnes viltojumus. It īpaši ne tepat blakus izstrādātus. It īpaši ne tad, kad fakti ir pieejami un pārbaudāmi. Un tāpēc izstiepts sanāk 'atbildes' gabals, kas arī cenšas mazliet aprādīt aplamības, kuņģus viens otrs mūsu 'politiķis' arvien izmanto pieņēmumos, metodēs un izteiksmē. Tāds bleķis ir un paliek bleķis. Zeltu no tā neizkals. Bet nemitigai, nemainīgai, tukšai klapēšanas skaņai likumu metīs daudzi, kam tāda izrāde apnikusi. Un tad atkal būs... "tie". Un tie kopā būs... mēs.

Pēdējie vārdi, teikti dzejnieces *Veltas Tomas* piemiņas brīdī Rīgā, 1999. g. 15. oktobrī - tāpat krietni *pirms* T. Kronberga decembra vēstules - pieder vienai toreiz peltai "akadēmiķei", tagad Latvijas Valsts prezidentei, *Vairai Vīķei-Freibergai*.

... *Taču varbūt visvairāk Velta pārdzīvoja to dubulto trimdu, ko tai uzlika vietējā Toronto latviešu sabiedrība pēc viņas viesošanās Rīgā. Ilgus gadus viņa bija bijusi spīdoša zvaigzne vietējā sabiedrībā un kultūras dzīvē. Nu pēkšņi viņa kļuva par izstumteni - norāta, nolādēta un pelta. Pelta par to, ka viņa patiesi mīlēja Latviju, ka viņai bija dzīvs kontakts ar Latvijas dzejniekiem. Pelta par to, ka bija nepieciešama garīgā Maize no mājām.*

... *Tiem, kas atļāvās apšaubīt viņas latviskumu, tiem, kas viņu nepatīsi apvainoja un pēla, būs daudz, par ko atbildēt Mūžības priekšā. Katram, kas sniedz nepatiesu liecību pret savu tuvāko, būs daudz par ko atbildēt Mūžības priekšā.* □

2000. g. februāri

Juris Mazutis

=====

MOSTIES, CELIES, LATVJU TAUTA!

Ir pagājuši 9 gadi kopš Latvija atguva neatkarību no padomju 50 gadu okupācijas verdzības, bet cēribas par latviskās Latvijas atjaunošanu nav vēl piepildījušās. Latvijā vēl šodien valda vecā "nomenklatūra", kas apzināti kavē Latvijas atjaunošanu. Kā dzirdēju no Rīgas, tad atskan pat Rīgas radio raidījumā krievu valodā, ka: - "drīz atgriezīsies vecā kārtība bez tankiem un lielgabaliem". Tas parāda, ka ir plānveidīga Krievijas politiskā stratēģija atjaunot Krievijas-padomijas imperiju vecajās robežās ar Baltijas valstīm.

Mums, latviešiem Latvijā, nav politiskās stratēģijas, kā aizsargāt mūsu valsti. Stāvoklis prasa tautas vienību un

tālredzību. Patreiz mēs esam atkal sašķelta tauta bez vienības un kopības sajūtas. Tā, laikam, ir pa daļai iedzimta nelaime, kas mūsu tautu ir piemeklējusi jau senatnē, kad Latvijas teritorijā ieplūda "melnie bruņinieki". To redzējām arī I pasaules kara beigās, kad dibināja Latvijas valsti. Vienība nebija arī demokrātiskās Latvijas laikā, nebija kara gados un nav vēl šodien, kad esam redzējuši un izjutuši mūsu tautas iznīcināšanu, zaudējot trešo daļu no latviešu tautas Dzintarjūras krastos.

Kāpēc? Kāpēc neredzam jaunas briesmas tēvzemei un tautai? Varbūt tas ir iedzimtais viensētņieka gars, kas atbilsta lielas sekmīgas individualisma tieksmes bez tuvas kopības sajūtas ar kaimiņu - tautas brāli un māsu. Ir pienācis laiks par to padomāt, skatoties uz mūsu vēsturi un tās kļūdām 13. gadu simteni.

Otra nelaimes sēkla ir mūsu politiskā isredzība. Tā ir vainojama mūsu 700 gadu verdzībai zem vācu un krievu varām. Šodien Latvijas un Baltijas valdības liek visas drošības cerības uz NATO apvienību, kaut arī NATO visu laiku ir bijusi negatīva. Rietumu valstis negrib bāzt savus degunus Krievijas lāča kažokā. To taču mēs redzam no Kosovas kara beigām un patreizējām čehu brīvības cīņām. Latviešu cerības uz Rietumvalstu palīdzību II pasaules kara beigās sabruka ar atklātu nodevību, bet mēs vēl šodien ceram, ka viņi sargās mūs no Krievijas lāča. Uz kā var dibināt šo politisko isredzību?

Mūsu vienīgā cerība ir kaimiņvalstu savienība, sākot ar Baltijas valstu savienotajām valstīm - viens prezidents rotācijas kārtībā, viena armija un kopīga valūta. Šo Baltijas savienību respektēs vairāk kā krievi, tā rietumnieki un var paplašināt uz rietumiem un dienvidiem. Pamēģināsim iet šo vienības un brālības ceļu nākošajā gadsimtā, lai mēs neatkārtotu senču kļūdas 13. g. s., kad mēs zaudējām brīvību - 700 verdzības gadi.

Mācīsimies no senču kļūdām

Latviešu cilšu senvēsturi 12. un 13. g. s. ir aprakstījis un izvērtējis vēsturnieks Uldis Ģērmanis grāmatā "Latviešu tautas piedzīvojumi" (Rīga, Zvaigzne, 1991. g.). Toreiz Baltijas jūras krastos dzīvoja libieši (somu-ugru ciltis), kas valdīja arī Vidzemē - Turaidā un Koknesē pie Daugavas. Vidzemes ziemeļos bija letgaļu cilts valsts Tālavija un pie Daugavas un Latgalē lielākā karaļvalsts Jersika, kas sargāja austrumu robežu no krievu kņazu iebrukumiem. Daugavas dienvidu krastos valdīja sēļi un Lielupes rajonā zemgaļi, kas toreiz bija bagātākā un lepnākā cilts. Kurzemē valdīja kurši, kas bija vareni jūrnieki un viņus sauca par latviešu vikingiem.

Daugavgrīva ar libiešu Rīdzeni bija jau toreiz tirdzniecības centri ar austrumiem un rietumiem. Te arī izšķīrās latviešu cilšu nākotne, jo nebijām politiski tālredzīgi un vienoti.

Ap 1000. gadu krievi sāk vairāk uzmākties letgaļiem - Tālavijai un Jersikai, jo grib iegūt kontroli par Daugavu un Gauju tirdzniecībai ar rietumiem. Visu 12. g. s. skan kara troksnis pie austrumu robežām. Piemēram, 1176./7. gados letgaļi un igauņi uzbruka Pleskavai, un 1180. g. nāk pretuzbrukums no Novgorodas kņaza. Krievi iebrūk Igaunijā un Latgalē.

Tanī pašā laikā vāciešiem skan sauklis: "uz austrumiem" tirdzniecībai un kristīšanai, jo lielākā daļa baltu tautu nav vēl kristieši. To dziņi atbalsta vācu bīskapijas un tā sākas "krusta kari" ar libiešiem, kad 1198. gadā vācu flote iebruca Rīgā ar bīskapu Albertu no Brēmenes.

Pēc sīvām cīņām libieši pieņem kristīgo ticību. Daudz libiešu vadoņi tiek nonāvēti, jaunekļi aizvesti gūstā uz Vāciju, un Turaidas pilskungs Kaupo kļūst par vāciešu bīskapa Alberta atbalstītāju un 1203. gadā pat brauc pie pāvesta uz Romu. Alberts ir gudrs politiķis un lieto "skaldi un

valdi" politiku no Rīgas cietokšņa, ko nodibina 1201. gadā. Bīskaps ir labvēlīgs pret daudziem vadoņiem un tā iegūst atbalstu Rīgas celšanai.

Latviešu ciltīm nav kopīgas politikas pret vācu zobenbrāļu ordeni.

Tragiska ir Tālavas valdnieka Tālivalža isredzība, kad viņš 1207. gadā slēdz sadarbības līgumu ar ordeni, lai tā iegūtu sabiedrotos karšanai ar igauņiem. Tas dod Albertam brīvas rokas karšanai pie Daugavas krastiem. 1208. gadā Alberta armija ieņem lībiešu Koknesi un 1209. gadā ielaužas Jersikas pili, nodedzina pilsētu, saņem karaļa Visvalža sievu gūstā un ar citiem aizved uz Rīgu. Neviens nenāca palīgā glābt Jersiku. Bīskaps Alberts aicina karali Visvaldi uz Rīgu izpirkt savu sievu (lietuvieti). Visvaldis var palikt par Jersikas valdnieku kā Alberta vasalis. Viņš to pieņēma līdz 1230. gadam, kad ir spiests atkāpties uz Lietuvu. Pirmais latviešu trimdinieks Lietuvā.

Tālavieši arī neredz Jersikas pils degšanu. Viņi plāno iebrukt Igaunijā, ko arī izdara kopā ar vācu ordeni un lībiešiem. Igauņi ir smagi sakauti un aicina palīgā krievus no Pleskavas un Novgorodas. 1215. gadā Tālavas valdnieka dēli kopā ar bīskapa Alberta armiju iebrūk Igaunijā un atgriežas ar lielu laupījumu. Bet igauņiem izdodas slepeni nokļūt Trikatas pili, kur pirti sagūsta Tālivaldi un sadedzina viņu dzīvu. Bijušie sabiedrotie vācieši drīz uzkundzējas Tālavai un arī Igaunijai, izmantojot viņu ilggadīgo naidu un kaņus.

"Kurši un zemgaļi nojauš briesmas" - tā saka Ģērmanis. Kad Zemgales valdnieks Viesturs redz Jersikas karaļa Visvalža likteni, viņš pārtrauc sakarus ar vāciešiem un sāk vadīt zemgaļu cīņas ar Rīgas ordeni. Kurši jau no paša sākuma ir pret vāciešiem un viņu flote iebruc Daugavas grīvā 1210. gadā un plāno ieņemt Rīgu, bet Rīgas lībieši paliek uzticīgi vāciešiem. Kaujas notiek pie Rīgas vaļņiem. Vāciešiem nāk palīgā Kaupo no Turaidas un arī palīgspēki no Ikšķiles un Salaspils. Kurši ir spiesti atkāpties. Vāciešus izglāba tas, ka kuršus neatbalstīja pārējās latviešu ciltis. Laikam taču viņi baidījās, ka kurši kļūs pārāk vareni un valdis Latvijas zemē.

Zemgale arī nav vienota valsts zem ķēniņa Viestura. To redzam ar Mežotnes cilti 1219. gadā, kad viņi slēdz līgumu ar vāciešiem cīņai pret leišiem. Viesturam tas nepatīk un viņš ieņem Mežotni. Nākošā gadā vācieši ar letgaļu un lībiešu spēkiem ieņem Mežotnes pili un to nodedzina. Viesturs tomēr noraida kristīšanos un cīņas Zemgalē turpinās.

Zobenbrāļi sāk arī vairākus iebrukumus Lietuvā. 1236. gadā lietuvieši sakauj ordeni varenajās Saules kaujās un tur krit arī ordeņa mestrs Fokvīns. Zemgaļi uzbrūk uz Rīgu atējošajām vācu vienībām, pilnīgi sakauj tās, un Zemgale ir atkal brīva no vāciešiem.

Nu taču varēja dzimt vienota Zemgales valsts, bet vecie "kašķi" starp ciltīm nav zuduši. Trūkst vienības sajūtas nākotnei. Skaldi un valdi turpinās.

Vācieši atkal atgūst cīņas sparū un 1272. g. ieņem atkal Mežotnes un Tērvetes pilis. Zemgaļi tomēr nepadodas un 1279. gadā Nameisis, jaunais ķēniņš, sakauj vāciešus, cīnoties kopā ar leišiem. Vienā rāvienā Zemgale ir atkal brīva, bet vācieši nepadodas. Nameisis jūt, ka vienīgais glābiņš ir ieņemt Rīgu - vācu cietoksni, lai tiktu no vāciešiem vaļā.

Tas nu bija pareizais lēmums, un 1280. g. ziemā Nameiša zemgaļi dodas uz Rīgu preti uzvarai. Tomēr atkal kāds ir bridinājis vāciešus Rīgā un tie sagaida zemgaļus pie Lielupes. Vācieši ir labi sagatavoti un zemgaļi Rīgu nevar ieņemt, kaut arī viņi saņem gūstā ordeņa landmaršalu, ko nosūta dzīvu leišu karalim.

Ģērmanis savā darbā jautā: "Vai Nameisis šajā karā mēģināja dabūt līdz arī citas latviešu ciltis?" Atbildes nav, bet, ja arī mēģināja, tad tas tomēr neizdevās. Man pašam liekas, ka cilšu vadoņi negribēja pakļauties varenajam Zemgales ķēniņam Nameisim. Tad jau labāk zem vācu kungiem un viņu nodevām. To jau mēs redzam arī tagad atbrīvotajā Latvijā.

Karī turpinās ar vāciešiem. Tie sāk postīt Zemgales laukus un cilvēkus. 1290. gadā, pēc Atskaņu chronikas ziņām, 100,000 zemgaļu dodas trimdā uz Lietuvu. Pirmie bēgļu plūdi, kas arī bija politiska isredzība, tāpat kā 1915. gadā I pasaules karā, kad vismaz 400,000 kurzemniekus (1/2) aizdzina uz Krieviju. No 700,000 Latvijas bēgļiem Krievijā, 200,000 nekad neatgriezās dzimtenē.

Ja latviešu ciltis būtu apvienojušās, tad jau nebūtu nekādas grūtības izdzīt vāciešus un valdīt pašu zemē. Mums trūka arī stingru politisku vadoņu. Vācu ordeņa un bīskapa politika, dibināta uz "skaldi un valdi", bija sekmīga. Vācieši bija arī politiski tālredzīgi, jo sākumā Livonijas valstī viņi atstāja ciltīm un virsaišiem personīgo brīvību. Livonijas armijā lielākā daļa karavīru bija latvieši un igauņi. Tā jau toreiz mēs bijām svešās uniformās un sargājām mūsu iekaņotāju. To labi pierāda zemgaļu sacelšanās otro reizi 1321. gadā, kad to ordenim apspiest palīdzēja latviešu cilšu karotāji. Tā nu ir noticis, ka jau 14. g. s. latvietis šava bultu uz latvieti. Tas pats notika arī 1918./19. gadā mūsu brīvības cīņās un II pasaules karā Kurzemes cietoksni.

No mūsu vēstures mēs redzam, ka mēs neko nemācamies no mūsu vēsturiskajām kļūdām. No latviešu tautas vēstures kļūdām mums taču vajadzēja redzēt, ka šodien pēc 50 okupācijas gadiem zem krievu zābaka, mēs nevaram saskēties 30 politiskajās partijās, lai atjaunotu latvisku Latviju. Sasšķelta tauta nevar atjaunot Latviju, ja tur jau šodien esam tikai 60% no kopiedzīvotāju skaita, un Rīgā tikai 1/3 daļa ir latvieši. Tas nozīmē, ka Latvijas galvaspilsēta ir krieviska un ka mums jālieto "skaldi un valdi" politika pret okupantiem. Mums jāsāk arī politiskais pretuzbrukums pret patreizējo latviešu tautas apkaunojošo nozākāšanu. Pretuzbrukums ir mūsu labākā aizsardzības metode jaunajā gadsimtā. Būsim vienota tauta latviskās Latvijas atjaunošanai. □

Jānis Gabliks,
Bostonā

HITLERA-STAĻINA JEB RIBENTROPA-MOLOTOVA LĪGUMS BIJA NĀVES SPRIEDUMS BALTUJAS VALSTĪM

Ir pagājuši vairāk kā 60 gadi no kāda noziedzīga līguma, kas jau sen miris, bet mēs arvien pret to cināmies, šķiet, neapzinoties, ka pagātnei atgriezt nevar. Pret mirušu gan ir vieglāk cīnīties, bet panākt neko nevar. Vai nebūtu labāk savu enerģiju veltīt citiem mērķiem, kas ir aktuāli šodien?

Vispirms isumā apskatīsim apstākļus, kā šis līgums radās un kam tas bija vajadzīgs, jo arī bez šī līguma karš būtu noticis un rezultāti arī būtu tie paši. Šim rakstam ir pievienoti arī šī līguma un slepenā protokola teksti, kuņus latvieši nav varējuši sameklēt līdz pat šai dienai.

Dažreiz līgumi tiek noslēgti ar lielu pompu, bet tie izbeidzas paši no sevis. Piemēram, lielais I pasaules kara Versaļas miera līgums. Ja kāds apgalvotu, ka tas vēl ir spēkā, cilvēki tikai pasmieties.

Tāpat ir arī ar Ribentropa-Molotova jeb Staļina-Hitlera paktu, kuņš ir beidzis eksistēt jau vairāk par 60 gadu. Tomēr baltieši vēl pret to cinās. Vai viņi paši zina, ko viņi grib panākt?

Tālākā kontekstā apskatīsim tuvāk, kādi bija apstākļi, kas noveda pie Ribentropa-Molotovas pakta noslēgšanas. Kāpēc šis valstis - Vācija un Padomju Savienība, kas bija naidīgas un viena otru apveltīja lamu pamfletiem, pēkšņi kļuva draudzīgas?

*

Senie romieši teica: ja tu nevari kādu uzvarēt, tad padari to sev par draugu. Hitlers, laikam, bija sekojis romiešu paraugam, pat vairākos gadījumos. Piem., vācieši bija pārņēmuši romiešu sveicienu - ar paceltu roku. Vācieši teica: "Heil Hitler!", bet romieši - "Saluto Cesar!" Tāpat romiešu kaņavīru vienības tika sauktas par legioniem, ko arī Hitlers bija attiecinājis uz ārzemnieku vienībām. Arī karogam ugunskrusts jeb svastika nav vācu, bet gan seno indiešu, ko latvieši lietoja jau gadu simtus savā ornamentikā.

*

Pagājušā gadu simteņa trīsdesmito gados Eiropā bija divas agresīvas, pretējas ideoloģijas varas: komūnisms un nacionālsociālisms. To abu mērķis bija viens un tas pats - pakļaut sev visu Eiropu un izplest savu varu pat pār visu pasauli. Komūnisms cerēja to panākt jau "Ļeņina laikā ar pasaules revolūcijas palīdzību. Viņš teica: "Tiklīdz Vācijā nodibināsies komūnisms, es pārceļšu savu galveno mītni uz Berlīni un no turienes vadīšu pasaules revolūciju."

Bet viņa ideja piedzīvoja fiasko. Kaut Vācija nebija tālu no komūnisma. Berlīnē plosījās pilsoņu karš, kurā vienā naktī krita 5000 cilvēku, kas cīnījās par un pret komūnismu. Bojā gāja arī abi Vācijas komūnisma vadoņi: Karls Libnechts un Roza Luksenburga, kuri bija jau proklamējuši šī Vāciju par Padomju republiku un meklēja kontaktu ar Padomju Krieviju. Stāvokli izglāba no frontes atnākušie kara veterāni, kas nostājās pret komūnismu.

Rapallo līgums

Lai labāk analizētu toreizējās Vācijas-Padomju Savienības attiecības, varbūt te derētu pieminēt arī Rapallo līgumu, kurš toreiz bija svarīgs šo divu valstu attiecību veidošanā pēc I pasaules kara.

Itālijā, Dženovas pilsētā, 1922. g. 16. aprīlī sanāca uzvarētāju valstu konference, kurās galvenais nolūks bija apspriest izpostīto valstu saimniecisko uzbūvi. Bet uzvarētā Vācija, kas nespēja maksāt Versaļas uzlikto lielo kontribūciju un Ļeņina Krievija, kas atteicās atzīt visas kara laika saistības ar Rietumeiropas valstīm (milzīgas parāda summas) piedalījās tikai kā novērotājas, bez balss tiesībām.

Kādu nakti diskvalificēto valstu delegācijas slepeni pārcēlās uz tuvējo, nelielo Rapallo pilsētiņu, un tur Vācijas ārlietu ministrs Ratenaus un Krievijas ārlietu komisārs Čičerins noslēdza savā starpā līgumu, kurš vēsturē iegājis ar nosaukumu - Rapallo līgums. To noslēdza savstarpējai sadarbībai, palīdzībai un sadraudzībai. Vācija apņēmās izveidot Krievijā smago rūpniecību un vācu instruktori un virsnieki apmācīt un izveidot sarkano armiju, izmēģināt jaunos ieročus utt., jo Versaļas miera līgums Vācijai atļāva tikai 100,000 lielu armiju, bez tankiem, smagiem ieročiem, zemūdenēm, gaisa spēkiem u. c. Tāpēc Vācija šos ieročus ražoja un izmēģināja uz Krievijas zemes.

Ļeņins mira 1924. gada 21. janvārī un viņa vietā nāca Staļins. Bet iekams viņš konsolidēja komūnisma hierarhiju, pagāja 10 gadi. Un šai laikā situācija Eiropā mainījās komūnismam par sliktu. Jāpiezīmē, ka stāvoklis Eiropā pēc I pasaules kara bija visai nestabils. Valdīja bezdarbs, inflācija un saimniecība bija sagrauta. Šāds stāvoklis bija pateicīgs komūnisma propagandai. Vācija bija sakauta un atbruņota un Versaļas miera līgums tai nepieļāva bruņoties.

Hitlers nevien saplēsa Versaļas līgumu, bet arī atsauca Rapallo līgumu. Viņš tūlī likvidēja arī 7 miljonus bezdarbnieku, daļu iesaucot armijā un daļu nodarbinot kara

rūpniecībā. Tā dažu gadu laikā viņš izveidoja modernu, labi apbruņotu vairāku miljonu lielu armiju.

Sakarā ar to attiecības abu agresīvo lielvalstu starpā kļuva nevien vēsas, bet pat naidīgas. Radio ziņās viena otru nesauca par valdībām, bet gan par noziedznieku bandām. Hitlers teica: "Tā, kas sēž Maskavā, tā nav valdība, bet gan noziedznieku banda, kas jālikvidē."

Trīsdesmito gadu beigās katram bija redzams, ka karš divu gigantu starpā ir neizbēgams. Un tas būtu noticis arī bez jebkāda Ribentropa-Molotova pakta.

Ribentropa-Molotova pakts

1939. gada 23. augustā pasauli aplidoja vēsts, ka Padomju Savienība ar Vāciju noslēgusi draudzības līgumu, kas visiem bija neticams pārsteigums. Patiesībā arī neviens, kas daudzmaz sekoja politikai, tam nopietni neticēja, ka tā varētu būt patiesa draudzība, un bažas bija, ka šai līgumā ir kautkas apslēpts, kas pasaulei neko labu nevar nest. Sevišķi nervozas kļuva Baltijas valstis, jo par spīti šim draudzības līgumam, visi par gaidāmo karu vien runāja, pat diezgan atklāti.

Drīz to arī apliecināja, no 1940. gada 14.-17. jūnijam, Baltijas valstu okupācija no sarkanās armijas, kā arī vāciešu repetriācija no Latvijas un Igaunijas, jo Hitlers gribēja tos paglābt no Sibīrijas vergu nometnēm, kā to drīz vien piedzīvoja latvieši. Tāpēc šis boļševiku valdīšanas gads (1940-41) icgājis vēsturē ar nosaukumu Baigais gads, jo patiešām tas bija totāla terora gads. Tāpēc arī cilvēki gaidīja karu kā vienīgo atpestītāju. Vecāki ļaudis, kas bija piedzējuši I pasaules karu, teica: "Karš ir briesmīgs, bet komūnisms ir vēl briesmīgāks!"

Bija redzams, ka krievi drudzaini gatavojas karam. Viņi formēja jaunas vienības, sevišķi motorizētās un tanku, un tās novietoja Vācijas robežu tuvumā. Cik paradoksāli tas arī neizliekas, jo taču nupat bija noslēgts draudzības līgums?! Krievi cerēja, ka Vācija Rietumos iestīgs uz ilgāku laiku ar visu savu galveno armiju, noasiņos un tad būs izdevīgs brīdis ieņemt tai dunci mugurā. Krievi nebija paredzējuši tik strauju Vācijas uzvaru Rietumos.

Kā tagad zināms, krievu uzbrukuma sākums bija paredzēts 1941. gada augustā, bet Vācijai, savukārt, uzbrukumam Padomju Savienībai bija paredzēts 1941. gada 15. maijā. Tikai notikumi Jugoslāvijā to aizkavēja par 5 nedēļām. Arī sagādāja visai lielus zaudējumus, jo Jugoslāvija bija liela valsts, kalnaina, mežaina un ļoti izdevīga partizānu karām, tāpēc Vācijai bija tur jāatstāj visai liels kara spēks.

Abi agresori tikoja pēc Baltijas valstīm un cerēja tās iegūt, jo Baltijas valstis ir vērti starp Rietumiem un Austrumiem. Krievi uzskata, ka Baltijas jūra un reģions pieder krieviem jau kopš Pēterļa Lielā laikiem, jo ģeogrāfiski šis reģions ir lielā Krievijas lidzinājuma turpinājums.

Vācieši, savukārt, uzskata, ka viņu senči te ir valdījuši jau kopš Livonijas laikiem ar pirmā bīskapa Meinarda ierašanos Latvijā 1184. gadā un ar Kristīgās ticības ieviešanu.

Bet latvieši uzskata, ka latviešu ciltis šo apgabalu apdzīvojušas jau kopš 3-4 gadu tūkstošiem.

Ribentropa-Molotova līguma teksts

Līgumam ir tikai 6 punkti. Brīvā tulkojumā tie ir:

1. Abi līgumslēdzēji noraida uzbrukumu viens otram un apsolās nelietot nekādas varas metodes.
2. Ja vienam no līgumslēdzējiem uzbrūk kāda trešā vara, tad neviens uzbrucēju nedrīkst atbalstīt.
3. Vienam ar otru vajadzīgs konsultēties dažādos jautājumos.
4. Ja gadījumā tiek organizēta kāda koalīcija pret vienu no līguma partiem, tad otrs līguma partners nedrīkst tajā piedalīties.

5. Ja gadījumā starp līgumvalstīm izceļas kādas domstarpības vai konflikts, tas nokārtojams miera ceļā.

6. Līguma ilgums paredzēts 10 gadi, bet ar klauzulu, ka iespējama tā pagarināšana, ja vēlas.

Slepenā protokola teksts

Par šo "slepeno protokolu" latvieši gadiem ilgi debatēja (arī šodien debates nav beigušās) un nevarēja to nekur atrast. Bet apgalvoja, ka tāds ir, un tas ir tas galvenais, kas atļāva krieviem okupēt Baltijas valstis. Protams, protokols priekš tam arī bija domāts, kā sadalīt Austrumeiropas valstis interešu sfairās.

Protokolam ir tikai 4 punkti:

1. Somija, Igaunija, Latvija un Lietuvas ziemeļu robeža ir Vācijas un Padomju Savienības robeža.

2. Polijas politiskā un teritoriālā robeža būtu: linija, ko veido upars - Nareva, Visla un Sana. Abu valstu valdības ir eventuālo robežu vienotas. Jautājums, vai abām pusēm būtu interese paturēt Poliju kā politiski neatkarīgu valsti un kādas robežas tai būtu, to noteiks tālākā politiskā attīstība. Katrā ziņā šis jautājums tiks nokārtots abu valdību draudzīgā saprašanās ceļā.

3. Padomju Savienības interešu sfairā ir arī Besarābija, kam no Vācijas puses nav interešu.

4. Šis protokols no abām pusēm ir uzglabājams kā ļoti slepens.

Vēlāk, 28. septembrī, šī slepenā protokola pirmais punkts tika papildināts ar to, ka Lietuva nāk Padomju Savienības interešu sfairā un Vācijas-Padomju Savienības robeža ir Lietuvas dienvidu robeža.

*

Visa mūsu cīņa pret šo Ribentropa-Molotova paktu ir veltīga, jo pakts ir jau sen miris, tas nekādā ziņā nav vairs spēkā. Tāpēc nav skaidrs, ko mēs gribētu un ko varētu ar savu cīņu panākt, to neviens skaidri nav deklarējis. Vai tikai parādīt naidu pret Vāciju un Krieviju? Bet tas neko labu nedotu, drīzāk būtu mums par sliktu.

1. Vispirms Ribentropa-Molotova pakts bija starptautisko noteikumu pārkāpums, jo tas nav ievērojis Kelloga-Briāna 1928. gada 27. augusta paktu par kara aizliegumu. Šo paktu bija parakstījušas vai visas valstis - arī Vācija un Padomju Savienība. Kelloga-Briāna pakts nosaka, ka tā dalībnieces atsakās no kara kā politiskā cīņas līdzekļa un nosoda karu kā starptautisko konfliktu risināšanas metodi. Bet Ribentropa-Molotova līguma slepenais protokols paredzēja lietot vajadzības gadījumā karaspēku, un tas arī tika darīts. Tādēļ pakts nav uzskatāms par legālu no starptautisko tiesību viedokļa.

2. Pakts izbeidza savu eksistenci 1941. gada 22. jūnijā ar Hitlera uzbrukumu otrai līgumslēdzējai - Padomju Savienībai. Katrs līgums skaitās laužts un turpmāk nav spēkā, ja viena no līgumslēdzējām uzbrūk otrajai. Tas ir pats par sevi saprotams.

3. Ar Vācijas kapitulāciju un Hitlera nāvi izbeidzās visas Hitlera laika saistības ar Vāciju, jo uzvarētāji Hitlera Vāciju neatzina.

4. Līgums bija slēgts uz 10 gadiem, ar klauzulu, ka to uz vēlēšanos varētu pagarināt, bet tagad ir jau pagājuši vairāk kā 60 gadi.

*

Protams, Ribentropa-Molotova līgums bija nāves spriedums Baltijas valstīm, bet atgriezti pagātni mēs nevaram. Tas jau pieder vēsturei. Šis divu agresoru līgums bija tikai farss, lai parādītu pasaulei, ka divas pretējās ideoloģijas var sadzīvot, bet patiesībā tas bija domāts kā pagaidu stāvoklis. Abi agresori plānoja tālākus mērķus - uzbrukt viens otram izdevīgā brīdī un iegūt visu Eiropu, vai pat vēl vairāk, kā mēs tagad lasām par Hitlera un Staļina kara

mērķiem. Pirmais upuris bija Baltijas valstis, jo tās ir Eiropas vērti ceļā uz Rietumiem un Austrumiem.

Kā zināms, Austrumeiropas valstu robežas tika noteiktas Jaltas triju lielo samitā. Jaltā nemaz netika minēts Ribentropa-Molotova pakts. Arī Latvija netika minēta, kā pati par sevi saprotama lieta - tā jau bija Padomju republika, t. i., Padomju Savienības sastāvdaļa.

Baltijas valstu jautājums tika uzskatīts par nokārtotu. Arī paši baltieši par to nepiemin līdz pat šai dienai. Viņi tikai cīnās par mirušu lietu, bet Jaltu nemaz nemin.

*

Ko mēs varētu darīt? Pēc manām domām, mēs varētu prasīt atlīdzību no abām okupācijas varām: Vācijas un Krievijas, kā šī noziedzīgā līguma mantinieciem, - par mūsu valsts sagraušanu, cilvēku iznīcināšanu, genocīdu utt. Bet vai mēs ko dabūtu, tā ir cita lieta. Vācija labprātīgi atlīdzināja Izraēlai, lai uzturētu labākas attiecības, bet mēs neesam Izraēla.

Ļeņina Krievija savā laikā deklarēja, ka tā neatzīst kara laika parādus, nedz kādas prasības, kas notikušas kara laikā. Protams, bija daudz cietušu valstu un tās vilcinājās ar Padomju Savienības atzīšanu de jure, bet nekas nelīdzēja, neko nepanāca.

Noslēgumā gribētu jautāt, kāpēc latvieši, igauņi un lietuvieši uzskata par tik svarīgu cīņu pret sen mirušu paktu, bet nekad nemin Jaltu, kur tika dalīta Eiropa un novilkta robežas un nemaz nepieminēja Ribentropa-Molotova paktu, nedz arī Baltijas, bet visur rikojās pēc saviem ieskatiem. Pārbīdīja Polijas robežas uz Vācijas rēķina un Baltijas valstis atstāja Padomju imperijā. Visu ietekmēja Staļins. Viņš tika slavīnāts par lielāko kaņavadoņi, ģeniālu valstsvīru, gudrāko valdnieku utt.

Galvenais, ko mums vajadzēja darīt - cīnīties par Latvijas - Padomju Savienības 1920. gada 11. augusta miera līguma atzīšanu, kur Padomju Savienība atteicās no pretenzijām uz Latvijas teritoriju uz visiem laikiem. Ja Krievija šo līgumu atzītu, tad viss cits būtu sasniegts. Man ir šī līguma kopija abās valodās - latviešu un krievu, un tajā ir sīki atzīmēta robeža, katra upite, katra sādža, kuņai pusei tā pieder. Tad atkristu arī Abrenes pilsētas un 6 pagastu problēma, jo tie skaidri iezīmēti Latvijas teritorijā. Ar to būtu sasniegta Latvijas atjaunošana ante bellum, kas arī bija mūsu istais mērķis. □

Alberts Raidonis,
Čikāgā

=====

VAI ESAM ATMETUŠI NODOMU PANĀKT VIENOTU DV ORGANIZĀCIJU LATVIJĀ?

Es lasīju un pārslasīju "Latvijā Amerikā" 5. februāra rakstu 5. lpp. "DVCV Prezidija sēde, jauno darba posmu iesākot." Ziņojumos ir daudz kas aprakstīts, ko katrs valdes loceklis ir apmeklējis, kur piedalījies, kur runājis, kam ziedots un c., bet neviens vārds nav pieminēts par DV stāvokli Latvijā. Ne viens vārds par pagātnes mēģinājumiem panākt vienotību un viņu neveiksmēm. Vai nevarētu dzirdēt prezidija paskaidrojumus, iemeslus šīm neveiksmēm un kas ir prezidijam padomā, lai labotu pagātnes kļūdas? Šāda klusu ciešana, noslēgtība neveicina atrisinājumu mūsu kopīgajām, sāpīgajām problēmām dzimtenē, bet tikai veicina negatīvas runas, nesaprašanās mūsu organizācijas biedru starpā. Mēs visi kopīgi apzināmies, kā šeit, tā Latvijā, ka mums ir jāpanāk vienotība ar visiem līdzekļiem un tikai tad mēs spēsim dot tautai to, ko viņa no mums ir sagaidījusi. Tikai tad mēs varēsim attaisnot tos upurus, kuņus atstājām kaujas laukos un Gulaga nometnēs. Vienotai DV organizācijai Latvijā ir jāklūst par mūsu organizācijas līdzvērtīgu sastāvdaļu. Tikai tad mēs būsime izpildī-

juši mums uzliktos pienākumus. Pārlasot uzkrātās avižu slejas, pagātnes sarakstes ar abām DV organizācijām, mūsu pašu organizāciju deklarācijas, rezolūcijas, lēmumus kopš 1992. gada, es varu tikai secināt, ka runāts un rakstīts ir ļoti daudz par vienotības nepieciešamību, bet redzami panākumi ir izpalikuši līdz pat šai dienai. Vai tas nav izsmiekls, ka Latvijā vēl šodien pastāv 3 reģistrētas Daugavas Vanagu organizācijas pēc 9 gadu brīvības atgūšanas?

Melburnā 1998. gadā, Globālās dienās pieņemtā rezolūcija: "Pamatojoties uz DV organizācijas darbības notikumu 1., 6. un 7. pantu, atzīst, ka: divu, arī bijušo brīvības cinitāju vadītu organizāciju Latvijā, kas nes Daugavas Vanagu vārdu, līdz šim esošās attiecības un sadarbība nav pieņemama, un tas nav DV organizācijas, nedz arī latviešu tautas interesēs. DV centrālā valde aicina LDV un NDVLA izkārtot attiecību un sadarbību normalizēšanu 6 mēnešu laikā pēc šī aicinājuma publicēšanas, t. i., no 1998. gada 28. aprīļa, par to informējot DV priekšnieku V. Plūdoni. Sadarbības un eventuāla apvienošanās sākums tiek sagaidīts no abām DV organizācijām Latvijā. Pamatojoties uz to, DV organizācijas priekšnieks un DV centrālās valdes prezidijs ir pilnvarots izkārtot DV priekšnieka līdzdalību pilnīgas sadarbības vai apvienošanās īstenošanai." Šis bija pirmais konkrētākais lēmums, ko DVCV līdz šim laikam bija pieņēmusi, lai normalizētu attiecības Latvijā. Tā doma bija laba, bet nekad neienāca prātā, ka panākumi varētu arī izpaļikt. Lai iedzīvinātu Melburnā pieņemto rezolūciju tika sasauktas 5 kopsēdes Latvijā, no kuŗām priekšnieks varēja piedalīties tikai divās un pārējās piedalījās DVCV prezidija locekļi. Principā ar šo sēžu rezultātiem varēja samierināties un cerība bija, ka sadarbība turpināsies. 1998. gada 14. novembrī notika kopējs sadraudzības saiets VEK'A Kultūras namā, kuŗā es arī biju alicinietis. Tiešām, es no sirds priecājos, ka beidzot esam nākuši pie prāta un šo vakaru uzskatīju kā sadarbības pirmsākumu ceļā uz vienotu organizāciju.

Diemžēl sadarbība šodien, spriežot pēc avižu ziņām un ziņojumiem, ir atkal nonākusi ļoti tuvu pirmsākuma stāvoklim. Ari J. Mellēna, DV Austrālijas priekšnieka, beidzamais mēģinājums pagājušā gadā nav devis cerētos rezultātus. No lasītā var konstatēt, ka pārmetumi abu organizāciju starpā, kādēļ nevar sadarboties, nerunājot par apvienošanās, ir atkal uzliesmojusi līdzīgi agrākiem laikiem. Cik reizes līdz šim laikam mēs neesam ticējuši, ka esam no purva laukā un esam nonākuši uz pareizā sadarbības ceļa, kad pēkšņi viss atkal sabrūk un asumi atkal plūst no vienas organizācijas uz otru. Ko no visa tā var mācīties vanadzēni, mūsu tautas nacionālā nākotne? Noteikti abās organizācijās vēl šodien pastāv kautkādi iekšējie spēki, kuŗu uzdevums ir nepieļaut kļūt vienotiem. Par šādu sašķeltu mūsu organizācijas stāvokli var priecāties tikai mūsu ienaidnieks. Vai, tiešām, viņam būs taisnība, ka kapi tikai spēš mūs apvienot?

Mēs vainojam mūsu ciņā biedrus Latvijā par līdz šim laikam notikušajām neveiksmēm. Bet vai mēs paši līdz šim laikam esam piegājuši ar vislielāko nopietnību palīdzēt atrisināt vienotības problēmas Latvijā? Vai mūsu bijušās un tagadējās vadības ir uzskatījušas šo atrisinājuma nepieciešamību kā vienu no viņas vissvarīgākajiem pienākumiem? Par to es atļaušu jums pašiem spriest. Viens ir skaidrs, ienaidnieks Latvijā vēl tur mūsu organizācijas grožus savās rokās, viņš vēl nav uzvarēts. Viņš nekapitulēs, mums viņš ir jāuzvar par katru cenu, nežēlojot neko.

Es nevaru nepieminēt, nevaru paiet garām vienam notikumam, kas aprakstīts laikrakstā, kas apgaismo mūsu pašu organizācijas biedru neizpratni, ko nozīmē vienota organizācija Latvijā. Piemēram: viena Kanadas DV nodaļa

apsveic DV biedru staigāšanu, pārnākšanu no vienas organizācijas uz otru kā apvienošanās sākumu. Šāds apsveikums tikai pierāda, par cik mēs paši maz izprotam stāvokli Latvijā. Neesmu arī lasījis, ka mūsu DVCV prezidijs vai DV Kanadas valde dotu paskaidrojumus, ka tāda apsveikšana ir nepareiza un dotu attiecīgus paskaidrojumus kādēļ. Mans uzskats ir, ka DVCV prezidijs nav savu uzdevumu augstumos attiecībā uz stāvokli Latvijā. 1998. gada mēģinājums nav devis cerētos rezultātus, kas tikai pierāda, ka tāda isu brīdi ieskriešana nav devusi un nekad nedos nekādus panākumus. Tur ir vajadzīgs vidūtājs, kas izprot situāciju un kas sadarbībā ar DVCV nenogurstoši strādā līdz pilnīgai uzvarai. Par tādu vidūtāju es proponēju ģenerāli V. Kukaini. Es ceru, ka DV Globālās dienās š. g. jūnijā tiks pieņemti lēmumi, kuŗu rezultātā panākumi Latvijā šoreiz neizpaliks. Cerēsim, ka nākamās Globālās dienas varēsīm svinēt dzimtenē. □

Bruno Innus,
DV mūža biedrs

=====

LATVIEŠU VALODA - MANA APSMIETĀ SĒRDIENTĒ

Runājot par šodienas sarunās dzirdēto un rakstīto latviešu valodu, kā dzimtenē, tā svešumā, nevaru atrast tai labāka raksturojuma, kā mana apsmietā sērdientē. Neopta, lauzīta, tūkstoškārt grozīta un malta, svešinieku nīsta, pašu sazāļota un svešvārdu piesārņota ir šodien kādreiz tik tīrā, tēvu tēvu saudzētā, skaistā un mīļā latviešu valoda. Pirmajā Latvijas pastāvēšanas laikā Latvijas Universitātē, sarunās un rakstos latviešu valodas lietošana tās dažādās fakultātēs, bija labākais pierādījums par latviešu valodas vārdu samērīgo bagātību un pilnību, lai jaunie studenti, mācoties savā mātes valodā, sasniegtu tādas pašas kalngalus kā citi, sen atzītās augstākās mācību iestādēs. Tā tad aizbildinājumi par latviešu valodas nabadzību, ierobežotību un svešvārdu atvītotāju trūkumu ir nevietā. Un ja tā, tad vietā ir jautājums, kāpēc mēs atstājam un pametam to, ko reiz sasniedzām, ko panācām un par ko cinījamies, lai tā būtu tīra, skaista un latviska, lai tā būtu mūsu. Kāpēc lāpīt to, kas nav lāpams? Kāpēc labot to, kas neprasa labošanu un 26 brīvības gados sevi pierādījusi par atbilstošu visām Latvijas valsts saimnieciskās, tiesiskās un politiskās dzīves normām? Tikai pārmaiņu dēļ, cerībā atrast kaut ko vēl labāku, ērtāku un skaistāku? Atrodam gan, bet vai labāku? Vai jaunie piesavinājumi, maiņas un valodas piesārņojumi mūs neattālina no tā, kas esam un arī vēlamies būt, savas valodas un savu senču sargātās un gadiem koptās latviešu kultūras sargiem? Dzimtenē, daļēji vieglprātīgi, daļēji spiesti, svešas varas maldināti, pakļāvamies skaudrai, 50 gadīgai mūsu austrumu kaimiņu valodas un tautas iznīcināšanas politikai. Šeit, dzīvodami šo zemju ērtībās, labklājībā un vairojot mantību, vēl arvien atļaujamies kropļot gadiem sargāto un kopto, Latvijas un latviešu tautas nākotnes stiprāko balstu - savu valodu. Valodai iznīkstat vai paliekot par kropli, vāja un bezspēcīga kļūs arī pati tauta un laika gājumā tā tiek nodzēsta no pasaules kartēm, neskatoties uz tās stipro, tradīcijām bagāto un siksto pagātne.

To, ka viss sameties ačģārni un latviešu valodas kropļošana, kā dzimtenē, tā šeit, turpinās pilnā sparā, vislabāk pierāda mūsu pašu lieli laikraksti abās pasaules malās, piesēti ar svešvārdiem, nelatviskiem atvasinājumiem, samocītiem teikumiem un neglītiem, pretrunīgiem salikumiem. Pateicoties laikrakstu redakciju iesūtīto manuskriptu labotāju (korektoru) kūtrumam vai pārmērīgai iecietībai un redaktoru nesamērīgai piekāpībai, pieņemot, it sevišķi dzimtenes korespondentu darbus viņu "jauninātās",

bet gaužām kropļainās latviešu valodas "pareizrakstībā", mūsu laikraksti ir mazinājuši latviešu sabiedrības tiem uzticēto uzdevumu un lasītāju ieceres. Katrs lasītājs vēlas redzēt savus laikrakstus patikamā, viegli lasāmā latviešu valodā, labi saprotamā domu izpausmē un notikumu stāstījumā. Viegli labojamās valodas kļūdas neattaisno pieņemamo aizbildināšanos, ka laikraksts neesot pareizrakstības grāmata, bet laikrakstu uzdevums tomēr ir ievērot un respektēt minimālos valodas likumus un izvairīties no labi redzamiem žargoniem un svešvārdiem, ar kādiem šodien piesēti mūsu laikraksti. Varbūt, ka ir laiks meklēt atbildi jautājumam, kāpēc abonementu skaits tik ātri sarūk un mūsu laikrakstu nākotne šeit ir zem jautājuma zīmes. Attaisnojums nav meklējams tikai vecākās paaudzes aiziešanā otrajā saulē, bet arī lasītāju attālināšanās un nevēlēšanās pašķīstīt "sazālotu un pārsālitu" laikrakstu, kur katrs trešais teikums jāpārlasa otrreiz, lai secinātu, ko rakstītājs īsti domājis, vai katrs desmitais vārds lasītājam liek sniegties pēc vārdnīcas, kuŗā "jaunvārds" arī nav sameklējams.

Bieži laikrakstos lasām savu valodnieku, profesionālu filologu un vecākā gada gājuma žurnālistu tēvišķīgos aizrādījumus par valodas nemākulīgu un nepareizu lietošanu, norādot uz vismazākiem pārkāpumiem, bet pagriežot muguru lielajiem, tiem, kas duŗas acis pat katram ikdienas lasītājam, nemaz nerunājot par valodnieku paŗu. Kāpēc? Bēdīgi, ka ņis mūsu valodnieku pamācības un aizrādījumi nav atraduŗi dzirdīgas ausis mūsu laikrakstu redakcijās un darbs turpinās ierastajās slīdēs, brienot arvien dziļāk valodiņas purvainē. ņķiet, ka ņobrīd būs velti runāt par mūsu dzimtenes laikrakstiem, jo deviņi "gaismas" gadi nav spējuŗi pasākto mainīt un icrasto atņiest. "Tā jau mēs runājam", ir parastā atbilde un, laikam, gan katram laikraksta lasītājam dzimtenē ir savs pamatots attaisnojums, ka ar tukŗu vēderu laikraksts slikti lasās. Mazliet gaiŗāks skats paveŗas, ieskatoties mūsu, ne tikai sveŗumā, bet arī dzimtenē izdotajos ņurnālos, kur nevēlamās parādības ir daudz retākas. Vai to rakstu labotāji un redaktori būtu mazliet acīgāki, labāk atalgoti vai arī saistīti ar citām mērauklām? □

Skrastiŗu Indulis

=====

Sagadījies, ka isā laikā redakcija saņēmusi vairākus rakstus, kas izsaka autoru viedokļus dažādos jautājumos, kas, ceram, saistis MLB Ziņotāja lasītāju uzmanību un, iespējams, dos arī piebildes, kuŗas labprāt publicēsim, ja tādas ienāks. Atkārtosim ņo nodaļu arī turpmāk, ja līdzstrādnieki tai turpinās iesūtīt savus viedokļus. Tematikas te varētu būt dažādas. Piemēram, kāpēc es atgriezīŗos Latvijā; kāpēc es Latvijā neatgriezīŗos utt. Tā ir Jūsu izvēle. Paldies visiem ņis reizes *Viedokļi* nodaļas dalībniekiem!

Redakcija

-----
svēŗvalodu nodaļa/other languages section

**INDIVIDUAL AND SOCIETY:
A SHIFTING SOCIETAL PARADIGM**

Imants Steprāns

Second part (See first part in MLB Ziņotājs Nr. 2.(611),
February, 2000, page 9-11)

Marvin Harris, *Cannibals, and Kings* (Vintage Books, 1991)

Marvin Harris (1927-) has taught anthropology at Columbia University, and lectured by invitation at most of the major universities in the United States. His other

books include: *Rise of Anthropological Theory; Cows, Figs, Wars and Witches; and Cultural Materialism.*

In the introduction Harris says that his,

... purpose in this book is to replace the old onwards-and-upwards Victorian view of progress with a more realistic account of cultural evolution... [because]... [s]tone age populations lived healthier lives than did most of the people who came immediately after then. (p.x)

Harris wanders, moreover, about the permanence of the unquestionable technical gains that our civilisations have been striving to enjoy for the last 150 years, and if they are not just a "...bubble-like protuberance on a curve that slopes down as often as it slopes up: (p.xii).

The contrast between our food-gathering forebears and us - apart from healthy living and ecological awareness - can be seen in terms of polarity on a continuum of societal dominance. Towards one pole this dominance declines, since people with open spaces around them cannot be easily intimidated. Even if the ancient food gatherers too had some internal family hierarchy and its corresponding domination, it was something different from following commands from above demanding servile toil and drudgery (21). Towards the opposite pole we see the steady growth of domination based on "...a capacity to organise labour on behalf of communal enterprises"(p. 112). Harris sees this continuum as "...the decisive difference between pre- and post-date political systems"(p. 155), and explains it as a development of the pristine state from which the political state from which the political state would later arise.

The pristine state itself is a political organisation already a notch above the kinship groups of the ancient food gatherers, but still very much grounded in local tradition and a concept of justice, rather than a hierarchy of dominance based on violence and threat.

In most band and village societies before the evolution of the state, the average human being enjoyed economic and political freedoms which only a privileged minority enjoy today... [but]... with the rise of the state all this was swept away.. as ordinary men seeking to use nature's bounty had to get someone else's permission and had to pay for it with taxes, or extra labour (pp. 101-2).

Harris explains the rise of the state in terms of a need for increased food production and illustrates this with anthropological data gained from the study of the *big man*, the *big provider* or *mumi*, and his role as organiser of the muminial feast. Such a *mumi* - in this case in the Trobriand Islands - is a hard working man who, by setting up a bigger and better traditional feast, gradually establishes for himself and his helpers a privileged status. This status further enables the *mumi* to edge towards the status of war chief and judge; thus the *mumi* were "...changing little by little into permanent ruler[s] with coercive control over production and consumption.."(p. 108). The status of a *mumi* provides for the feast, but is not indispensable for the daily food production, yet.

The next level of political organisation is illustrated by the role of the *mukama*, who rules over a large population - the Bunyoro people in this case - as a king.

The *mukama* alone could grant or withhold permission for blood vengeance, and failure to contribute to the *mukama*'s income could result in the loss of one's lands, banishment, or corporal punishment... The *mukama* also spent a considerable portion of the state treasury on what we would today call 'image-building' and public relations (p. 114).

Thus the development of the pristine state brings with it fundamental change in the relationship between the individual and society within a political framework. While this development later reaches a level of despotism, at this early stage Harris demonstrates how the

slowly incrementing erosion of kinship traditions and values begins to deprive individuals of their political independence. At this stage the concept of justice based on a communal belief system in the hands of the state also becomes an instrument of coercion. As this is Harris' key concept, I will quote him more fully,

What I find most remarkable about this evolution of the pristine state is that it occurs as the result of an unconscious process: The participants in this enormous transformation seem not to have known what they were creating. By imperceptible shifts in the redistributive balance from one generation to the next, the human species bound itself over into a form of social life in which the many debased themselves on behalf of the exaltation of the few. To paraphrase Malcom Webb, at the beginning of the lengthy process no one could foresee the end result. 'Tribal equalitarianism/egalitarianism should gradually vanish even as it was being appended, without awareness of the nature of the change, and its final achievement of absolute control would at that point seem merely a minor alteration of established custom. The consolidation of governmental power would have taken place as a series of natural, beneficial, and only slightly (if at all) extra-legal responses to current conditions, with each new acquisition of the state-power representing only a small departure from contemporary practice.' (p. 122)

At the next stage we see the seeds of the pristine state flowering into the extraordinary bloom of the mighty empires, about which historians rather than anthropologists speak. Such empires - like China, Egypt, and Mesopotamia - were governed by a highly centralised system of overlords, who claimed a heavenly mandate for their privileges. Here the role of the great provider of the pristine state, who used their role to organise communal work projects, was perfected in the role of despot, where the subjects of the empire were only,

... little better off than their oxen and were no less subject to the commands of superior beings who knew how to keep records and who alone had the right to manufacture and use weapons of war and coercion (p. 235).

Harris, following Karl Wittfogel, shows that these ancient empires which began as so-called *hydraulic societies* (referring to the irrigation projects first used by the kings to provide food for increasing populations), turned, over time, from using tools to organisation to weapons of coercion. As population levels increased to a point where the food resources could provide only bare subsistence, the population became completely dependent on the food stored by the emperors, who, thus became great providers on the level of gods.

Once this system of coercion had been established and the concept of the heavenly mandate created, it was ready to begin a life of its own. An aura of higher wisdom and secrecy became part of the techniques of coercion, which had to be taken for granted. In this regard I again quote Harris more fully,

According to Wittfogel, the hydraulic theory has omnious implications for our own times. While he traces the origin of the agro-managerial form of despotism to specific ecological conditions, he emphasizes that once in existence it was spread by conquest far beyond its semiarid riverine homelands. He insists, for example, that the Mongols transplanted the agro-managerial form of despotism from China to Russia and, in the aftermath of the Mongol conquest, to Central Asia and the eastern part of Europe. In czarist Russia the same system of 'Oriental Despotism' lingered on into the twentieth century. The Bolshevik Revolution and Lenin's dictatorship of proletariat were not, in Wittfogel's view, 'transient steps along the way toward restoration of liberties that human beings enjoyed before the evolution of the state' rather they led to the restoration of centralizing powers of government and an increase in czarist tyranny through the development of industrial means of exploitation and control (pp. 245-6).

This analysis should lead us to search for shadows of agro-managerial despotism not only in the Chinese/Mongolian empire and the Russian state, but also in the Mesopotamian and Egyptian imperial practices that have most likely been incorporated in western European - and, by extension, Atlantic-civilisation. In all of these cases, 'military necessity' and imperial prerequisites for domination have substituted the former agro-managerial principle. Indeed, it was in our own times and in the very heart of world power, America, that the postulate of the *military-industrial complex* was proclaimed-first, as a threat to be avoided, but used as a powerful international tool more and more now, apparently. In our times the ecology, the riches of the nature (mis)-spent and industrial techniques (especially biological technology) are presenting new needs for adjusting traditional values and setting up new communal and societal organizations. But how can we be sure that these new needs won't breed new powers and privileges of coercion? In this respect we are in the same situation as those who laboured under the managers of the irrigation projects of old, those from whom greater intensification of production was required for reasons that were seemingly mysterious and hard to understand. As Harris points out,

... Wittfogel's theory suggests... that when certain kinds of state-level systems of production undergo intensification, despotic forms of government may arise which can neutralize human will and intelligence for thousands of years. This implies further that the effective moment for conscious choice may exist only during the transition from one mode of production to another. After the society has made its commitment to a particular technological and ecological strategy for solving the problem of declining efficiency, it may not be possible to do anything about the consequences of an unintelligent choice for a long time to come (p. 246).

In a footnote Harris writes about the "... slightly (if at all) extra-legal responses..." that augur this process (p. 122). He points out that the capacity for electronic tracking of individual behaviour by centralised networks of surveillance and record-keeping computers already exists (p. 288). As in the name of political necessity our legal principles are adjusted to international understandings and deals, the extra-legal responses are slowly permeating our traditional approach to justice. This sort of thing, for example, transpired when American Legal Realism began to question the value of the rule of law, saying that in reality the judge is acting on behalf of the political power and not the books of law (that for the Legal Realism were sheer pretences anyway). In this respect I quote the legal scholar William W. Fisher III,

During the period between the two world wars, Legal Realism enjoyed a substantial following in American law schools... [but] ...the Realists' thoroughgoing positivism and flirtation with ethical relativism were helping to erode Americans' faith that the law could and should be measured against any rational moral standard, thereby weakening the nation's intellectual defences against the fascism overrunning Europe. And some of the response derived from domestic politics: the support most Realists had lent the New Deal - in particular; their denunciation of the decision of the Supreme court invalidating early New Deal statutes - aroused wrath of those who regarded FDR's policies as prototalitarian. In the face of these attacks many Realists... publicly disavowed position they had taken... in the early 1930s... and embracing a revived natural law theory (22).

Here legal proposals were being restrained overtly as injunctions against the totalitarianism of the enemy but covertly against the totalitarian policies of the FDR himself. Both approaches in themselves were grounded not so much in the principles of the law as in political power strategies to which - logically - the Realists them-

LIETUVA — EESTI — LATVIJA

28-30
— 4 · 2000 —

BALT-EX-XI
MONTREAL

The Baltic Philatelic Club
of Montréal
Annual Exhibition
with emphasis on recent developments
Estonia Latvia Lithuania

Saturday, April 29th, 2000
and Sunday, April 30th
(10 AM to 6 PM)

at St. John's Estonian Church Hall
(N.D.G.)
4345 Marcil Ave. at Monkland Ave.
(behind Provigo)
(Metro Villa-Maria, bus 103, two stops)

ADMISSION FREE

Come and enjoy the coffee and cakes.
Bring your stamp collections to
discuss, trade or sell.

Club Philatélique Baltique
de Montréal
Exposition Annuelle
Estonie Lettonie Lituanie

samedi le 29 avril 2000
et dimanche le 30 avril
de 10h00 à 18h00

salle paroissiale de l'église
estonienne Saint-Jean
4345, ave. Marcil à l'angle de
Monkland, Notre-Dame-de-Grâce
(Métro Villa-Maria, autobus 103,
deuxième arrêt)

ADMISSION GRATUITE

Des gâteaux et du café seront servis
à prix d'amis. Venez discuter avec
les exposants et apportez votre
collection pour échanger ou vendre.

responses that now were dressed up by the Realists in the finery of natural law; and in the shade of which the very enemy, against which international American politics apparently were designed to fight, found shelter. Once a society - in this case the whole Atlantic civilisation - had reached a stage where political power became not only the ultimate tool but also a basic principle, the slide towards coercive domination was inevitable.

If we think that these matters are merely historical accidents we have to heed Harris' admonition all the more,

I urge those who feel that my explanation of the evolution of culture is too deterministic and too mechanical to consider the possibility that at this very moment we are again passing by slow degrees through a series of natural, beneficial, and only slightly... extralegal' changes which will transform social life in ways that few alive today would consciously wish to inflict upon future generations. Clearly, the remedy for that situation cannot lie in the denial of deterministic component in social processes; rather, it must lie in bringing that component into the arena of popular comprehension (p. 122).

While dealing with such subjects as the deterministic components of social processes could be seen as matters of interest only to anthropologists, bringing these matters into the arena of popular comprehension concerns us all, especially on the occasion of this symposium, because of our endeavour to develop further our conception of humanness.

Conclusion

Introducing the concept of a shift of the social paradigm from societal towards individual values, I pointed out not only the abstract qualities of the concepts with which we are dealing, but also the historic developments that led to the deterioration of our heritage accepted mainly as Western Christendom. The Enlightenment had torn apart the traditional garment that had been corrupted by superstition and degraded by tyranny. The individual now was free, but also nearly naked, as in the *state of nature*, adorned only in the old soiled underwear of political power. As a way out I pointed to individuation, the becoming aware of the individual and social forces; as a Self, being an organic part of the community, which exists in the spectrum of organisations from subjective certitude to societal comprehension to totalitarianist coercion, as elucidated by Michael Polanyi and Marvin Harris.

John Stuart Mill had already recognised a century ago that,

... in the present age - which has been described as 'detriment of faith, but terrified at scepticism' - in which people feel sure, not so much that their opinions are true, as that they should know what to do without them - the claims of an opinion to be protected from public attack are rested not so much on its truth, as on its importance to society (23).

Sociologists have recognised that we are worse off today as,

... with enormous nation-states, international diasporas, wide realms of personal choice, unstable and heterogeneous networks of social relations, mass media for the proliferation of cultural transmissions and the sheer multiplicity of discourses attempting to name or constitute persons, the social basis for recognition has come under particular challenge (24).

The old shell of culture is gone, the new is not yet ready, and individuals are left as solitary and vulnerable as they ever have been, as philosophers would tell us - they are in the state of nature. Without any morally grounded authority, justice and education, the law and uprightness are fading fast. If we understand humanness as both the foundation of the Self and the normative guide for our society, it should be our most important concern. □

END NOTES

21. As Pitrim Sorokin pointed out, what the outsiders would see as external appearances of limitations, the insiders would perceive as the internal freedom of individuals.
22. M. Lacey and K. Haakonssen, ed., *The development of modern American legal theory and the judicial interpretation of the Bill of Rights from A Culture of Rights* (Cambridge: Cambridge University Press, 1992), pp. 2-3
23. *On Liberty* (New York: W. W. Norton & Co, 1975), p. 22
24. Craig Calhoun, ed., *Social theory and the Politics of Identity* (Blackwell, 1994), p.20.

CORRECTION: In part one (MLB Ziņotājs Nr. 2.(611.) page 9, 2nd column, first quotation reads as follows (the omitted part is placed in { } brackets:

... the defects of the Enlightenment { can only be made good by further enlightenment. } [Because] ...the totalized critique of reason undercuts the capacity of reason to be critical (11).

This concludes the essay by Mr. I. Steprans.

=====

Your comments, submissions and contributions are most welcome. This section provides exchange of ideas on a variety of topics. The date line for submissions is 15th of every month.

Please, address your responses to the Editor. Materials can be faxed to 514-457-3496. Please provide telephone and fax numbers, address and sign your submission.

Ed.

=====

DV MĒNEŠRAKSTAM 50 GADI

DVCV prezidija sēdi atklājot, DV priekšnieks norādīja, ka nav pilnīga statistika, bet lēš, ka Latvijā vēl ir nepilni 10 tūkstoši bijušie latviešu leģionāri, kas ieročiem rokās 1944./45. gada ziemā, 6 lielkaujās aizstāvēja Kurzemi pret desmitkārtīgu sarkanarmijas pārspēku. No viņu atmiņām nekad netiks izdzēstas šīs kaujas, pavēle 8. maijā nolikt ieročus, filtrācijas nometnes un daudzie pazemojumi garajos okupācijas gados. Mēs, kas tam neesam gājuši cauri, to nekad visā pilnībā nevaram izprast, bet mūsu pienākums ir palīdzēt viņu pieredzes iemūžināt nākamām audzēm rakstītā vārdā. Par to paldies pienākas DV Mēnešraksta redaktrisei un kolēģijai, ka katrā numurā labi balansēti ar cita temata rakstiem ir pāris mūsu bijušo cīnītāju pieredzes apraksti. Pēc gadu desmitiem, kad šo kauju līdzdalībnieki jau sen būs pievienojušies lielajiem aizsaules pulkiem, viņu varoņdarbi nezudīs no tautas atmiņas, jo ar tiem jaunatne Latvijā varēs iepazīties bibliotēkās, pārļasot DV Mēnešrakstu.

Šogad tiek atzīmēts DV Mēnešraksta publicēšanas 50-tais gads. Paldies visiem esošiem un bijušiem līdzstrādniekiem un autoriem, kas ar saviem darbiem ir veicinājuši Mēnešrakstam sasniegt un noturēt augstu un profesionālu līmeni. Šīnī jubilejas gadā DVCV prezidijs sveic redaktrisi un kolēģiju, vēlēt visiem izturību šo darbu turpināt vēl ilgi jaunajā gadu simtā.

DV organizācijas vanadzū priekšniece Rita Kaugura rakstiski sveica DVCV prezidiju un vēlēja sekmīgu sēdi. Viņa arī pieskārs vairākiem organizācijas darbības jautājumiem, un viens no tiem bija 16. marts. Prezidijs norādīja, ka mēs šo datumu jau kopš 1952. g. atzīmējam kā Latviešu leģiona atceres dienu. Tā nav saistāma ar nevienu citu atzīmējamu notikumu, jo tānī datumā un pāris dienas pirms un pēc ir vienīgā reize Otrā pasaules karā, kad abas latviešu divīzijas cīnījās plecu pie pleca, aizturot desmitkārtīga pārspēka izlaušanos uz Latviju.

DV priekšnieks ziņoja, ka DVCV izdotā grāmata "Okupācijas varu nodarītie postījumi Latvijā 1940-1990" tiks nodota tautai 28. martā, Latvijas kara mūzejā. Tiek

izsūtīti ielūgumi Valsts prezidentei, Ministru prezidentam, Saeimas deputātiem, valdības ievēlētiem un ieceltiem darbiniekiem pagodināt ar savu klātbūtni šīs vēsturiskās grāmatas simbolisko atvēršanu.

DV ģenerālsēkretārs savā rakstiskajā ziņojumā norādīja, ka ir izsūtījis lūgumu visām zemēm Lestenes Brāļu kapu kontos esošos līdzekļus pārsūtīt uz DVCV pārstāvniecību Rīgā, jo ir saņemts granīta blūķis Mātes Latvijas tēlam un par to ir tagad jāsamaksā. Tēlniece tagad varēs ķerties pie darba, lai piepildītos Lestenes Brāļu kapa fona valdes priekšsēža Nikolaja Romanovska iecere un tēlu varētu iesvētīt jau šī gada 11. novembrī.

Līdz šim visaktīvākais Gunāra Astras fonda atbalstītājs ir bijis DVF Anglijā. Ģenerālsēkretārs ziņoja, ka arī šogad ir jau saņemis 2,000 angļu mārciņas, par ko prezidijs izsaka paldies vanagu saimei Anglijā. G. Astras fonda līdzekļi tiek izlietoti tikai nacionālpolitiskam darbam jeb pasākumiem, kuŗi sekmē šāda veida ieceres. Tāpat liels paldies pienākas samērā nelielai DV saimei Zviedrijā par viņu saimei proporcionāli lielo ziedojumu šim fondam.

Ar Edgara Retiga enerģisko darbību, DV Vācijā, DVF Anglijā un nelielu DVCV atbalstu ir izkārtots, ka nenogurstošais nacionālpolitiskais darbinieks un LNKB valdes priekšsēdis Nikolajs Romanovskis ir saņemis lietotu Ford Sierra automašīnu. Viņa 30 gadīgai Ladaī vairs nebija iespējams "iepūst" dzīvību un satiksmes līdzeklis viņam ir nepieciešams, jo savu patriotiski audzinošo darbu veic ne tikai Rīgā, bet visos Latvijas novados.

Ir saņemts lūgums finānciāli atbalstīt "Saulgriežu" vasaras vidusskolu Latvijā. skola katru vasaru notiek citā Latvijas novadā un tās mērķis ir Latvijas jauniešiem dot iespēju piedzīvot Gaŗezera vasaras vidusskolas veida mācību vasaru. DV prezidijs uzskata šo skolu par ļoti svarīgu nacionālpolitiskā un patriotisma audzināšanā. Esam to atbalstījuši iepriekšējos gados un nolēma arī šogad atbalstīt 2 skolniekus no Latvijas ar pilnu skolas naudas samaksu.

Prezidijs saņēma ieteikumu no DVCV Jaunatnes nozares vadītāja Imanta Baloža, Vācijā, ka būtu vēlams sarūpēt līdzekļus vienam no aktīviem DV jaunatnes Latvijā darbiniekiem, lai viņš varētu piedalīties ne tikai DVCV sēdē, bet arī referēt 11. Vispasaules Latviešu Jaunatnes kongresā Kanadā. DV Kanadā valde ir nolēmusi samaksāt šim jauniešim lidojumu no Rīgas uz Toronto. DVCV prezidijs no savas puses segs izdevumus, kuŗi saistīti tieši ar līdzdalību jaunatnes kongresā.

Ir saņemta dažāda informācija un ieteikumi attiecībā uz īpašumu Rīgā, Slokas ielā 122. Tā kā šis īpašums nav reģistrēts uz DVCV pārstāvniecības Latvijā vārda, tad prezidijs nevar pieņemt nekādus lēmumus attiecībā par šī īpašuma apsaimniekošanu. Prezidija uzskati ir, ka doma ir ļoti laba, bet daudz sikāka informācija ir nepieciešama par pārvaldes uzbūvi. Līdzdalība šini pasākumā ir katras DV zemes pašas izvēlē un, lai gūtu tuvāku informāciju, tiem jāgriežas pie dāvinātāja pilnvarotā projekta vadītāja. □

Varimants Plūdons

⊗ ⊗ ⊗ ⊗

✉ ✉ ✉ VĒSTULES ✉ ✉ ✉

ATNĀCA LAIME, PIETRŪKA NAUDAS...

22. janvāra "Laikā" izlasīju Oskara Baltputna rakstu "Jaunā gadā uzsmaida laime". Tajā viņš stāsta ka DV Sidnejas nodaļas biedrs Bernds Everts uzdāvinājis Daugavas Vanagu organizācijai nekustāmo īpašumu Rīgā, Slokas ielā 122. "Ziedotājs vēlas, lai īpašums beidzot vienotu DV organizācijas Latvija," tā raksta O. Baltputns. Par šo dāvinājumu DV organizācijai raksta autors vēstulē un telefona

sarunā paziņoja Nacionālo Daugavas Vanagu vadītājam Visvaldim Lācim.

Pēc minētā īpašuma apskates NDV vadības locekļi aicināja O. Baltputnu uz savas organizācijas biroju Aspāzijas bulvāri 24, lai tuvāk uzzinātu par iecerēm dāvināto māju atjaunošanā, krievvalodīgo īrnieku pārvietošanā un ēku un zemes turpmākā izmantošanā.

O. Baltputns pavēstīja, ka īpašums uzdāvināts nevis DV, bet LDV organizācijai. Nacionālie Daugavas Vanagi, tāpat kā DV zemju valdes (arī nodaļas un apvienības) tiek aicinātas savu līdzdalību šī īpašuma atjaunošanā un turpmākā apsaimniekošanā apstiprināt ar 50,000 ASV dolāru lielu ieguldījumu, jo nolaistās un daudzus gadus neapdzīvotās ēkas prasa ap 200 tūkstošu dolāru lielus kapitālieguldījumus.

NDV organizācija šādu līdzekļu nav, tālab nevaram kļūt par iecerētās "paju sabiedrības" dalībniekiem. Šādā situācijā atkrit runa, ka šis īpašums varētu vienot abas DV organizācijas Latvijā. Līdzekļu vākšana sākusies, piesedzoties ar nekorektu reklāmu. Lai DV nodaļas un apvienības varētu izšķirties par projekta atbalstu vai atbalsta atlikšanu līdz brīdim, kad DV Latvijā būs vienoti, sabiedrībai ir jāzina, kuŗš ir Slokas ielas māju juridiskais saimnieks. □

Edgars Derkevics,
NDV CV kasieris

✉ ✉ ✉ ✉ ✉ ✉ ✉

25. MARTĀ

Es galvu liecu ciezdams
To sirmo galvu priekšā,
Kas šausmu ceļu gāja,
Kam stepe kļuva māja.

Kam tālā naida zemē
Zem Sibīrijas debess
Dus vecais tēvs vai māsa,
Salts vējš vien kapus glāsta,
Cik atmiņās gan staigāts
Ar asarām uz vaiga,
Dzeļ sāpe tautas sirdī,
Un rūgtums nerimst mirdams.

Artūrs Edgars Kubulnieks,
Alūksnē

⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗

ČEČENĀ UN TĀS TAUTA

Lasot un dzirdot par notikumiem Čečenijā, tā vien liekas, ka reportāžu un komentātoru autori redz tikai šodien, pilnīgi aizmirstot konflikta vēsturi, vienu no ilgākiem koloniāliem kariem.

XIX gadsimtā par Čečenijas - vienu no pēdējām Krievijas kolonijām - ciņu par neatkarību un Nikolaja I un Jermolova mantinieku izmisīgiem centieniem saglabāt Krievijas sastāvā reģionu, kuŗa iekārošanai vajadzēja pāri par 50 gadu. Ko par to rakstīja krievu vēsturnieki un kā tas iespaidoja politiķus pieņemt lēmumus?

Padomju historiogrāfijā pastāvēja vairākas teorijas par krievu koloniālo politiku. Viens no tās pamatlicējiem bija Michails Pokrovskis. Viņš visus carisma iekārojumus raksturoja negatīvi, kā koloniāli agresīvus. Tas tā arī ir. Un nekādi norādījumi uz it kā progresīvu raksturu neiztur pat paviršu kritiku. Bet vēlāk Pokrovska skolu nosodīja, oficiālā valodā atmāskoja kā antimarksistisku, kaut gan viņa mācība bija pat ļoti marksistiska ar visu marksismam raksturīgu vulgarizēšanu. Bet pret koloniālās carisma politikas raksturojumu nebija ko iebilst.

Toties padomju historiogrāfija pēc Pokrovska skolas atmāskošanas atklāti glorificēja Kaukāza iekārošanu. Krievija it kā aizstāvēja kalniešu tautas no Turcijas vai Irā-

nas ekspansijas. Nacionālo varoni Šamilu izsludināja par Turcijas un pat Anglijas aģentu. Paša pievienošana bija solis kultūras un sociālajā reģiona attīstībā. Bet krievu carisms vismazāk domāja par Ziemeļkaukāza kultūras attīstību, ja pat krievu milzīgā masa atradās uz kultūras zemākās pakāpes.

Pazīstamais emigrācijas vēsturnieks, čečenietis pēc tautības, Abdurahmans Avtorhanovs grāmatā "Kremļa imperija" argumentēti pierādīja Ziemeļkaukāza iekarošanas plānveidīgu raksturu. Ne jau velti Nikolajs I rakstīja ģenerālim Paskevičan: "Pēc tam, kad ir izpildīts šis uzdevums, Armēnijas pakļaušana, jums stāv priekšā cits uzdevums, manās acīs ne mazāk svarīgs, bet skatoties no tiešā labuma pat svarīgāks - tas ir kalniešu tautu pakļaušana un neparedzīgo iznīcināšana." Ievērojiet pēdējo - "iznīcināšana". Kā mūsdienās.

Oficiālai historiogrāfijai vienmēr ir vajadzīga koncepcija, kas attaisnotu iekarojumus. Un tādu koncepciju piedāvāja liberālais, pasvitroju - liberālais krievu vēsturnieks Kļučevskis. Kļučevskis pamatoja Ziemeļkaukāza iekarošanu ar nepieciešamību aizstāvēt kristīgo Gruziju un Armēniju Aizkaukāzā un ar Ziemeļkaukāza federālu dzimtu un cilšu valstisku apvienojumu neattīstību. Padomju vēsturniekiem viegli izdevās abstraktēties no šī viedokļa un attaisnot Ziemeļkaukāza iekarošanu ar vispārējo politiski sociālu neattīstību. Faktiski arī viņi attaisno jebkuļu koloniālu iekarojumu.

Kā krievi novērtē Ziemeļkaukāza pievienošanu? Avtorhanovs, piem., uzskata, ka krievu kultūras darbinieki - Puškins, Ļermontovs, Tolstojs audzināja krievu tautu cīnīt kalniešu savdabīgo dzīves veidu un viņu kultūru, bet amerikāņu pētnieks Valters Kolarzs grāmatā "Krievija un kolonijas" uzskata, ka minētie autori tā pieradināja krievu cilvēkus uzskatīt Kaukāzu par lielās Krievijas daļu, ka psiholoģiski viņiem vieglāk būtu atteikties no Vidusāzijas vai Tāliem Austrumiem nekā samierināties ar Ziemeļkaukāza zaudēšanu. Kā praksē redzam, tā tas arī ir.

Ja kalniešu cīņa par brīvību tiek falsificēta, tad 1917. g. dibinātā Ziemeļkaukāza kalniešu republikas vēsture tiek pilnīgi noklusēta. Pirmo reizi krieviski par šo valsti varēja lasīt žurnālā "Naš Dagestan" 1992. g.

Domājams, ka Jeļcins, vēlāk Putins un pārējie krievu politiķi, pieņemot lēmumu par kaŗa darbības sākšanu Čečenijā, lielā mērā balstījās uz greizā spoguļi attēlotu Ziemeļkaukāza vēsturi, iespējams pat primitīvajā padomju vidusskolā iemācītajā variantā. □

Viktors Kalniņš,
Rīgā

*****

DZĪVĪBA

Dzīvība, teic, kas esi!

Rasas piliens saules lēktā,

Lietus lāse vēja nesta,

Kristālbalta sniega pārsla?

Nē! Cālitis zem vistas spārna.

Mazs un niecīgs, tomēr spītīgs.

Dzīvot! Dzīvot! Vajag dzīvot...

Cīnas cilvēks baltās drānās.

Zāle gaiša, zāle plaša,

Ārsts un māsiņas te strādā,

Nesot sirdi vienu domu -

Jāglāb cilvēks, vārgs kas kļuvis.

Te par dzīvību iet kaujā,

Cilvēki, kas baltās drānās!

Grieziens mazs, bet injekcija asa.

Ārsta pieri sviedru lāses klāj.

Brīžiem sārtums sakāpj vaigos,

Māsas pirksti neredzami trīc.

Šaudās pulss kā sabangota jūra,
Kas no saviem krastiem aizbēgt grib.
Dzīvība, nekur tu neaizbēgsi,
Tevi sargā miljons baltās drānās.

Maiga Apse

*****

NOTIKUMI MONTREALĀ

GAIŠĀKAI RĪTDIENAI PRETĪM

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes ārkārtējā sapulce un pilnsapulce notika vienā dienā - 20. februārī, Igaunų draudzes nama sarakojumu zālē un tajās no 241 iesvētītajiem draudzes locekļiem piedalījās 36, kas par 5% pārsniedza draudzes statūtos paredzēto kvorumu, lai sapulces būtu pilntiesīgas. Kā ārkārtējo, tā gada sapulci atklāja priekšnieks Andris Spura. Ārkārtas sapulcē viņš iepazīstināja ar dažiem sīkiem grozījumiem, kuŗus bija ieteikusi kanadiešu sinode, pie jau agrāk pieņemtajiem statūtiem. Tos sapulces dalībnieki ar 34 balsīm pieņēma. Jaunie statūti, kuŗu sagatavošana prasīja daudz laika un pūļu, nosaka ne tikai draudzes kārtību, bet dod tai arī tiesības rīkoties ar saviem 2 nekustāmiem īpašumiem - draudzes namu un Tērveti, ieskaitot pārdošanu, ja apstākļi to prasītu.

Gada sapulcē savā ikgadējā ziņojumā A. Spura atzina, ka darbība aizvadītajā gadā izrādījusies sekmīga. Daudz pateicības par dažādajām aktivitātēm draudzē un dzīvības uzturēšanu pienākoties mūsu enerģiskajai mācītājai Rasmāi Caunei. Viņas rokās draudzes garīgā aprūpe, draudzes pastāvēšanas pamats, turpinot atdzīvoties, lai gan dievkalpojumu apmeklētāju skaits varētu būt lielāks. Pieaugot vajadzība vecāko draudzes locekļu garīgā aprūpē. To skaits pieaug un līdz ar to savu lomu spēlē dažādas likstas un slimības. Ienākumi kasē bijuši ap 5% zemāki, kā paredzēti, bet izdevumi pieauguši tikai par 1%. Draudzes finanču kopvērtība 1999. g. beigās sasniegusi \$ 329,095.-, no kuŗas \$ 84,598 ir rīcības kapitāls. Saņemts Marijas Veinbergas testamentārais novēlējums \$ 17,584. Šādi novēlējumi draudzes dzīvē kļūšot arvien nozīmīgāki. Tie devējam dodot 52% no dotās summas nodokļu atskaitēs. Izteica pateicību draudzes dāmu komitejai un tās priekšniecei Katrinei Kraulei un Tērvetes saimniekam Andrejam Vitolam, kā arī draudzes valdei.

Māc. R. Caune ziņoja, ka pagājušā gadā radušās šaubas par iespēju draudzei nodrošināt pilna laika mācītāju mazinājušās. Draudzes nākotne kļuvusi gaišāka. Draudzes locekļi ar savu materiālo atbalstu pāldzinājuši draudzes izdzīvošanu par vismaz 5-6 gadiem. Laba sadraudzība uzturēta ar vairākām vietējām kanadiešu draudzēm, bet it sevišķi ar Otavas latviešu ev.-lut. Miera draudzi. Tuvi darba sakari bijuši ar Austrumu sinodes padomi un LELBA vadību, kam draudzes locekļi maksā nelielas gada nodevas. Izkārtoti 42 dievkalpojumi (no tiem 21 ar dievgaldu). Caurmērā tos apmeklējuši 28 dievlūdžēji. Apcie moti slimnīcās un mājās 132 draudzes locekļi, kristīts 1 bērns, salaulāti 2 pāri, uzņemti 2 jauni draudzes locekļi, miruši 7, bet dzīves vietas maiņas dēļ izstājušies 2. Draudzē skaitās 284, no tiem 43 bērni.

Par Tērvetes stāvokli A. Vitola vietā ziņoja R. Kalniņš, norādot, ka šis vasarnīcu un bērnu nometnes lauku īpašums tiek galā pats saviem spēkiem. Aizvadītajā gadā darbojies ar \$ 2000 atlikumu. Bērnu nometnei atsaucība liela. Tajā piedalījušies 55 bērni. Tērvetes vadība nolēmusi rakt aku, kas izmaksāšot ap \$ 5000, no kā pusi segtu bērnu nometne, bet otru pusi - ziedojumi.

Draudzes dāmu komitejas priekšiece K. Kraule ziņoja, ka darba slodze pieaugusi, daudz pūļu prasījis drau-

dzēs 50 gadu atceres sarīkojums, bet līdz ar to arī ienākumi bijuši lielāki.

Par draudzes finansiālo stāvokli ziņoja kasieris R. Kalniņš. Draudzes darbība notikusi budžeta robežās, to pārskāpjot tikai par \$ 700 (\$ 68,000). Garīgā aprūpe, ieskaitot mācītājas algu, sociālo apdrošināšanu un braukšanas izdevumus izmaksājusi \$ 40,000, draudzes darbība \$ 12,000, dievnama ire un ērģelnieks \$ 5,700, draudzes nama uzturēšana un apdrošināšana \$ 5,500. Ārpus budžeta ienākumus: M. Veinbergas testamentārais novēlējums \$ 17,000, ziedojumi palīdzības fondam - \$ 3,200, māsu draudzēm Latvijā - \$ 1,330, R. Buliņas fondam \$ 690, Tērvetei un draudzes namam - \$ 1,100. Izdevumi dažāda veida palīdzībai sasnieguši \$ 7,000.

Pieņēma līdzsvarotu budžetu \$ 70,000 apmērā.

Četrus pārvēlamos valdes locekļus - Andri Spuru, Spidolu Zariņu, Valdemāru Paegli un Mārtiņu Štauveru atkal ievēlēja draudzes valdē uz nākamām 3 gadiem, kā arī bijušo montrealieti Jāni Tēraudu, kas šogad no patreizējās dzīves vietas Saskačevanas provincē atgriežas atpakaļ uz Montrealas apkaimi. No sava ilggadīgā grāmatveža pienākumiem vēlējas atteikties visu respektētais Miervaldis Peize, bet sapulces dalībnieki lūdza viņu to nedarīt. Viņš tad nu arī apsolijs darbu turpināt vēl vismaz vienu gadu, tāpat kā iepriekšējā gada sapulcē.

Dzirdējam norādījumu, ka novēlējumu ierakstos jāuzmanās ar pareizi ierakstītiem saņēmēju vārdiem, pareizu draudzes nosaukumu, jo citādi rodas sarežģījumi novēlējuma saņemšanā.

Baznīcas virsvaldes laicīgais loceklis M. Štauers ziņoja, ka šogad atkal turpinās Kristīgās nāmūribas semināru vadīšanu. Vispirms viņš jau marta beigās dosies uz Sanpaulo, Brazīlijā, bet vēlāk rudenī atkal uz Latviju.

Ja iepriekšējā gadā labprātīgo ziedojumu minimālo summu vajadzēja dubultot, šogad to negrozīja, atstājot to pieaugušiem \$ 160, bet studentiem \$ 40 gadā. Tam vēl jāpieskaita \$ 13 maksājumi ELCIC un LELBA sinodēm.

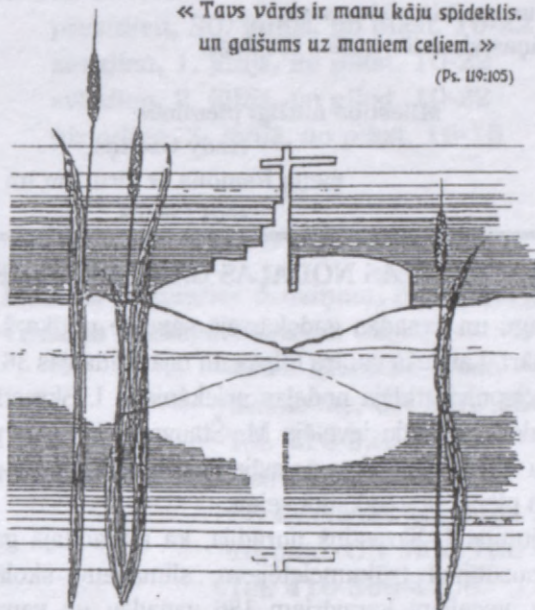
XII LATVIEŠU DRAUDŽU DIENAS GAREZERĀ

2000. GADĀ no 14. līdz 18. JŪNIJAM
Programma visām paaudzēm

**DZĪVAIS DIEVA VĀRDS:
PĀTISS UN AICINOŠS.**

« Tavs vārds ir manu kāju spīdeklis,
un gaišums uz mani ceļiem. »

(Ps. 119:105)

Tuvāka informācija:

Ildze Rudzīte

Tālrunis: (262) 782-1327

e-pasts: rudzitis@aol.com

Iepriekšējā numurā (21. lpp.) iespīstās Latviešu skolas Montrealā pārspīdums no fotogrāfijas, no kuņas bija izdarīts iespīstais palielinājums. Redzamo personu vārdus nepārspīžam. Tos varat apgūt ieskatoties iepriekšējā MLB Ziņotāja numurā.

Draudzes dāmas bija sarūpējušas cienasta galdu, lai stiprinātu abu sapulču dalībniekus, kas bija liecinieki sekmiem, raitam un vienprātīgam darbam. □

Skrastiņu Indulis

+++++

Dieva mierā aizgājis
mans mīlais draugs un dārgais tēvs

ANTONS LAIZĀNS

Dzimis 1921. g. 2. jūnijā, Rēzeknē
Miris 2000. g. 10. februārī, Montrealā

Vēji un smiltis pēdas segs,
Atmiņas vienmēr kvēlos un degs.

Mīlestībā mūžīgi pieminēs
Hedy Ozoliņa
meita Ramona ar vīru Jim un
radi Latvijā

DV MONTREALAS NODAĻAS GADA SAPULCE

Vanagu un vanadžu gadskārtējā sapulce notika š. g. 26. februārī, Latviešu centra telpās un tajā piedalījās 36 dalībnieki. Sapulci atklāja nodaļas priekšnieks I. Skrastiņš. Par sapulces vadītāju ievēlēja M. Štauveru, bet par pierakstītāju I. Steprānu, kas nolasiņa arī aizvadītā gada pieraksti, ko pieņēma uzrakstītā veidā.

Ziņojumos I. Skrastiņš norādīja, ka aizvadītajā gadā nodaļa nosūtījusi trūkumcietējiem, slimajiem, skolām, skautiem, vecajiem karavīriem 186 vanadžu un vanagu sagatavotus saiņus, kas ir vislielākais skaits kāds jeb kad nosūtīts gada laikā no nelielās 76 biedru saimes. Viņš arī izteica pateicību E. Balulim par \$ 1,000 ziedojumu Kurzemes Brāļu kapu iekārtošanai un J. Vernera ģimenei par \$ 800 ziedojumu ziedu vietā viņa mātes nāves gadījumā. Ziņoja, ka nākamajiem palīdzības saiņu sūtījumiem būs jāmeklē cits pieveidējs Latvijā, jo ar līdzšinējo vairs neesot iespējams sazināties. Daudz laika un darba prasījusi saiņu dokumentu sagatavošana Latvijas muitai un citām valsts iestādēm, jo tiem esot jābūt ļoti precīziem un sūtījumu ataisnojošiem. Par ļoti izdevīgām cenām iepirkti Kanadas sievietu policistu formas tērpi. Virs budžeta \$ 8,000 atļautā izdevumu summa pārsniegta par nepilniem \$ 500. Nodaļas pašas izvestā Ziemsvētku saiņu līdzekļu vākšanas akcija devusi \$ 5,045. Valdes priekšnieks pateicās čaklajām vanadzēm - Vilmai Ulmanei, Ērikai Vitiņai, Ausmai Valterei, Ilgai Strautiņai, Valijai Grundei, Ainai Paeglei, Annai Skujiņai, Hedijai Ozoliņai, Spīdolai Zariņai un Almai Gūtmanei par saiņu sagatavošanu un saiņotāju pabarošanu, kā arī pensionāru apvienības valdes priekšniekam V. Paeglem par labo sadarbību ar nodaļas valdi.

Vanadžu priekšniece E. Vitiņa ziņoja, ka aizvadītajā gadā bijuši 2 lielāki sarīkojumi - Ziemsvētku tirdziņš un kafejnica, neskaitot 7 gaŗas darba dienas saiņu sagatavošanā. Nodaļā skaitās 21 vanadze, bet no tām aktīvas ir tikai nepilns ducis. Līdzīgi vanagiem, arī vanadzēm nav izdevies savam darbam piesaistīt jaunāko paaudzi un visas darītājas ir jau ļābi pensijas gados.

Kases pārskatu deva kasieris K. Čaks, norādot, ka 1999. gadā ieņēmti \$ 43,716, bet izdoti \$ 44,192, par \$ 476 pārsniedzot ienākumus. Vanagi aizdevuši Latviešu centram uz vairākiem gadiem \$ 7,000 bez augļiem, bet vanadzēs - \$ 5,000.

Aprūpes daļas vadītājs Elmārs Bārdiņš ziņoja, ka no 164 ziedotājiem 3 ziedojumu akcijās ienākuši \$ 7,554. No vienas Kanadas DV nosūtīti 70%, bet no pēdējās - Ziem-

svētku akcijas - 60%. Palīdzības daļas vadītājs O. Rozentāls ziņoja, ka 2 humānās palīdzības saiņu akcijās kopā ar ota-viešu un edmontoniešu saiņiem nosūtīti 649 drēbju, apavu, darba rīku un pārtikas saiņi, bet naudā skolām, daudz-bērnu ģimenēm, veciem un slimiem legionāriem \$ 7,176.

Biedrzinis A. Apinis pavēstīja, ka nodaļā skaitās 55 vanagi un 21 vanadze. Par rezizijas komisijas darbību ziņoja V. Paegle. Visi dokumenti un ieraksti atrasti labākā kārtībā. Izteica pateicību vanagu un vanadžu kasieriem.

Sekojošās vēlēšanās par valdes priekšsēdi uz 3 gadiem ievēlēja līdzšinējo I. Skrastiņu, bet valdē līdzšinējos Ojāru Rozentālu un Jāni Verneru, bet no jauna Imantu Trusi. Revizijas komisijā - V. Paegli, J. Metumu un no jauna V. Ozolu. Par delegātu DV Kanadas zemes delegātu sapulcei - V. Paegli.

Gada sapulce deva tiesības valdei vajadzības gadījumā pārsniegt budžetu par \$ 8,000. Nodaļas 50 gadu pastāvēšanas sarīkojuma izkārtošanu atstāja valdes ziņā.

M. Štauvera vadībā gada sapulce bija raita, lietišķa un iecietīga.

Pēc sapulces vanadzēs cienāja pulcējušos ar garšīgu maltīti. □

Indulis Skrastiņš

+++++

PAVASAĀ SAIŅU SŪTĪTĀJIEM!

DV Montrealas nodaļas valde lūdz visus pavasara saiņu sūtītājus pieteikties pie vanadžu priekšnieces Eikas Vitiņas līdz š. g. 1. aprīlim, tel. 514-482-2694, uzdodot paredzēto saiņu skaitu. Šo sūtījumu sūtīsim tikai tad, ja būs pieteikti vismaz 180 saiņi, jo pretējā gadījumā nodaļai par sūtījumu ir jāpiemaksā. Ceram, ka cenas paliks līdzšinējās.

DV Montrealas nodaļas valde

**KRODZIŅŠ
"PIE LIELĀS KAROTES"**

IKDIENAS no 9⁰⁰ līdz 22⁰⁰
BANKETI, SVINĪBAS, MŪZIKA

Vecumnieki, Bauskas raj.,
Rīgas iela 20, t.mob. 9 423143

**LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA**

**LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS
PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS
PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:**

<u>ASV/KANADAS</u>	<u>ASV/KANADAS</u>
\$100 - 500	\$8.00/ 10.00
\$501 - 10,000	\$16.00/ 20.00
\$10,001+	\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - lūdzu zvaniem (416) 922-2551, jeb rakstiet Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmsdienās

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

rīko

2000. gada 1. aprīlī, plkst. 15:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā,
Lašīnā

Sanfrancisko Mazā teātra

VIESIZRĀDI

Izrādīs Leldes Stumbres lugu

AKTIERI

režisora Laimoņa Siliņa vadībā

IEEJAS KARTES:

pieaugušiem - \$ 25.-

jauniešiem no 12-18 gadiem - \$ 12.-

bērniem - brīvas

Vietu rezervācija ieejas karšu iegādāšanās kārtībā. Rezervācijas, zvanot Anitai Porietei-Bedard, tel. 697-6624 vai Robertam Klaišem, tel. 422-0562.

Sanfrancisko Mazais teātris Montrealā ieradīsies no Toronto, bet pēc izrādes dosies tālāk uz Bostonu savas Ziemeļamerikas turnejas ietvaros.

Laipni lūdzam latviešu teātra cienītājus izmantot reto izdevību apmeklēt šo viesizrādi. Tāpat aicinām ciemos netālos otaviešus, kas vienmēr šajā ziņā bijuši ļoti atsaucīgi.

Uz redzēšanos latviešu teātri!

Ikvienu laipni ielūdz

Sanfrancisko Mazais teātris un
rikotāji

MONTREALAS LATVIEŠU PENSIONĀRU

APVIENĪBA

rīko

svētdien, 9. aprīlī, plkst. 16:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā,
Lašīnā

27 GADU PASTĀVĒŠANAS ATCERES SVĒTKUS

Programmā:

Svētbrīdis - māc. Rasma Caune
Apvienības 27 darbības gadi - Voldemārs
Paegle

Dzīves metafora - māc. Rasma Caune
Aprīlī dzimušo godināšana
Montrealas latviešu jauktā koris "Atbalss"
dziesmas. - Diriģenti Andris Gūtmanis un
Andrejs Vītols

SILTAS PUSDIENAS

Piedalīšanās maksa: \$ 12.- no personas

Visi laipni aicināti!

Ielūdz

Rikotāji

Laipni lūdzam visus paziņojumu devējus iesniegt tos skaidri uzrakstītus. Būtu patikami, ja tie jau būtu gatavi iespiešanai. Tad rastos mazāk kļūmju un pārpratumu. Red.

LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBA

KANADĀ

2000. gadā rīko
Kanadas latviešu centrā Toronto,
4 Credit Union Drive

TAUTAS TĒRPU SKATI

Būs izstādīti ap 60 etnogrāfiski pareizi tautas tērpi, pārstāvējot visus Latvijas novadus

Zintas Enzeliņas

Lilijas Treimanis un

Judītes Vāgneres vadībā.

Skate būs atvērta:

piektdien, 30. jūnijā, no plkst. 10-22
sestdien, 1. jūlijā, no plkst. 10-22
svētdien, 2. jūlijā, no plkst. 10-22
pirmdien, 3. jūlijā, no plkst. 10-15

un

TIRDZIŅU.

Lūdzam pieteikties tirdziņam, rezervējot galdus.

Tirdziņa vadītājs: Visvaldis Ozols,

4225 Bloor St. West
Etobicoke, ON M9C 1Z6
Tel. 416-620-5222

Vadītāja palīdzē: Ilze Edels,

55 Queen St. E., Suite 1404
Toronto, ON M5C 1R6
Tel. 416-366-4708

Fakss 416-366-4777

Tirdziņš būs atvērts:

piektdien, 30. jūnijā, sestdien 1. jūlijā, svētdien
2. jūlijā no plkst. 10-18, pirmdien 3. jūlijā, no
plkst. 10-15.

Tirdziņš un skate būs *slēgti* lielā kopkoncerta
un tautas deju lieluzveduma laikā.

KANADAS LATVIEŠI!

Tuvojas Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā jaunās padomes vēlēšana.

LNAK vēlēšanu komisija izsludina padomes vēlēšanas

2000. gadā no 30. oktobra - 20. novembrim

Kandidātu sarakstus vēlēšanām var iesniegt organizācijas, draudzes un grupas ar ne mazāk kā 15 balsttiesīgu vēlēšanu parakstiem.

Kandidātu sarakstus var iesniegt vēlēšanu komisijai personīgi, vai arī sūtīt pa ierakstīto pastu līdz *līdz šī gada 14. aprīlim (pasta zīmogs)*.

Adrese: LNAK vēlēšanu komisija,
4 Credit Union Drive
Toronto, ON, M4A 2N8

Tuvāku informāciju var saņemt pie vēlēšanu komisijas locekļiem un priekšsēža

Imanta Baloža,
26 Satchell Blvd
West Hill, ON M1C 3B4
Tel. 416-284-8833
e-pasts: imants@inforamp.net

LNAK VĒLĒŠANU KOMISIJA

Godātie Latviešu biedrību pārstāvji!

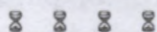
1998. gada jūnijā Rīgā, Rīgas Latviešu biedrības namā notika 2. Pasaules Latviešu biedrību konference, kuŗa tika dibināta Pasaules Latviešu biedrību sadarbības komisija. Komisijas mērķis - sarīkot 3. pasaules Latviešu biedrību konferenci 2001. gada augustā. Tai pašā laikā paredzēts arī Pasaules ridzinieku saits, kas veltīts Rīgas 800 gadu jubilejai. Komisijas priekšsēdētājs ir Montrealas (Kanada) Latviešu biedrības priekšsēdētājs Mārtiņš Štauvers.

Rīgas Latviešu biedrībaz un Pasaules Latviešu biedrību sadarbības komisija aicina sūtīt materiālus par Jūsu biedrības darbu un jaunumiem, kā arī idejas Pasaules Latviešu biedrību sadarbības pilnveidošanai, ko varētu ieviegot apkārtrakstā un par to uzzinātu latviešu biedrības visā pasaulē. Apkārtraksts top Rīgas Latviešu biedrības informācijas centrā, un mēs to izsūtām visām mums zināmajām latviešu biedrībām. Mēs esam ieinteresēti sadarboties ar Jums un tikties Rīgā 2001. gada augustā Rīgas Latviešu biedrības namā!

Materiālus un idejas lūdzam sūtīt:

Stellai Līpītei, Rīgas Latviešu biedrība, Merķeļa ielā 13, Rīga LV-1050, Latvia. Tālrunis 011 371 722 2932, telefakss 011 371 722 6924

Redakcijas piezīme: Par šo salidojumu esam jau vairākkārt rakstījuši iepriekšējos MLB Ziņotāja numuros. 3. Pasaules Latviešu biedrību konference notiks 2001. gada augusta vidū, Rīgas 800 gadu pastāvēšanas jubilejas ietvaros. Šobrīd vairāk kā svarīgi, lai ikviena Latviešu biedrība, savienība, apvienība utt gatavotos šim nozīmīgam saietam un sagatavotu savus eksponātus īpašai skatei, kuŗā konferences dalībnieki un apmeklētāji varēs ar tiem iepazīties. □

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS ZIŅAS:

NOSLĒDZIES ATKAL VIENS GADA GĀJUMS

Ar šo numuru noslēdzas MLB Ziņotāja 51. gada gājums. Ilgajā pastāvēšanas laikā izdevums iznācis regulāri un sniedzis daudz informācijas, rakstus un citas ziņas. Tā veidošanā piedalījušies daudz darbinieku, līdzstrādnieku. Tā izdošanas darbu vadījuši vairāki redaktori. Savā saturā izdevums centies būt vispusīgs un pieļāvis dažādu uzskatu/viedokļu paušanu. Mūsaprāt, tas tieši tādēļ ir viens no plašāk lasītiem mūsu mazās preses izdevumiem. Galvenais - izdevums arvien ir mantojis lasītāju atzinību. Tā tas bija arī aizvadītājā gada gājumā.

Patreizējā redaktora vadībā MLB Ziņotājs ir iznācis gandrīz pilnus 25 gadus, kas ir ļoti ilgs laika posms. Kā Latvijā saka, mūsu izdevums esot vienreizējs. Kā to saprast, tas nu ir katra lasītāja ziņā. Kādā citā ziņā tas tomēr ir vienreizējs, jo tā sastādīšanu, rediģēšanu, koriģēšanu pēdējos 25 gadus ir veikusi viena persona. Tas ir neiedomājams darbs, kas ir prasījis enerģijas kalnus. Tie vairs nav tik lieli kā agrāk. Un to jau redaktors un MLB priekšnieks pieminēja pēdējos MLB gada svētkos. Ceram, ka tie atjaunosies un varēs darbu vēl kādu laiku turpināt, bet reizē nav šaubu, ka kaut kad būs vajadzīgas pārmaiņas. Tādēļ jeb kuŗš, kas varētu mūsu kopējā darbā palīdzēt, aicināts talkā!

Ir savā veidā grūti katram teikt paldies, jo varētu gadīties, ka kāds tiek izlaists nejaušības dēļ, tādēļ visērtākais veids ir teikt vienu vispusīgu paldies ik katram, kas piedalījies MLB Ziņotāja veidošanā un izdošanā. Tātad -

paldies! Visi esat strādājuši pēc savām spējām, un tas ir patīkami.

Ar nākamo numuru ieiesim 52. gada gājumā. Turpināsim pasākto ceļu, pie reizes meklējot jaunus risinājumus, jaunu veidus, ka piesaistīt Jūsu - līdzstrādnieku un lasītāju interesi. Lūdzam arī Jūs darīt to pašu, jo otra atziņa, ko redaktors ir mantojis ir tā, ka Jūs šo atbalstu vienmēr esat brīvi un nesavtīgi devuši, jo kā gan šāds izdevums ar tik plašu saturu būtu varējis stāvēt pats uz savām kājām. Jūs, lasītāji, esat to noturējuši. Un tādēļ vēl viens paldies - Jums!

M. Štauvers,
redaktors

Laipni lūdzam MLB biedrus un it sevišķi LNAK aktīvos darbiniekus, kas savus maksājumus kārtro caur MLB kasi, nekavējoties nokārtot izstāvošās maksas. Tuvojās LNAK sesija un LNAK padomes vēlēšanas. Ir svarīgi, ka varam nosūtīt Jūsu maksājumus apvienības kasierim, lai Jūsu konts būtu attiecīgi nokārtots un lai MLB būtu nodrošināts savs pārstāvis gaidamā LNAK 17. padomes piektajā sesijā. Kā Jūs to jau ziniet, tas ir Andrejs Vitols. Pēc šīs sesijas nāks jaunās padomes vēlēšanas un citu gadu būs pavisam cits padomes sastāvs un iespējams arī apvienības vadība.

Visi maksājumi adresējami MLB kasierai Anitai Porietei-Bedard. Izmantojiet 23. lappusē iespiesto blanku. Izpildiet to un nosūtiet ar atbildes pastu. Gaidām MLB arvien jaunus biedrus. Iestāšanās maksa ir tikai \$ 5, bet biedru maksa - \$ 15 gadā.

Tāpat nāciet ar saviem ierosinājumiem biedrības tālākā darba veidošanā.

Tikko saņemta svarīga ziņa:

Notikuši pārkārtojumi Latvijas apciemošanā tiem, kas ir Latvijas pavalstnieki. Tie turpmāk Latvijā varēs ierasties tikai uzrādot Latvijas pasi! Tos neielaidīs ar Kanadas pasi, nedz uz to varēs dabūt ieceļošanas vīzu. Nepietiks arī ar reģistrācijas numuru! Tādēļ ikvienam Latvijas pilsonim ir jāizņem pase. Lūzdu stājaties sakaros ar Latvijas vēstniecību Otavā.

Tātad - Latvijas pilsoņi, kam ir dubultpavalstniecība, Latvijā tiks tikai tad, ja tiem būs Latvijas pase. Un to imigrācijas iestādes tagad Latvijā var momentā pārbaudīt, jo visas ziņas ir ieliktas smadzenī (datorā).

Lūdzam to ievērot, plānojot savus nākamos ceļojumus uz Latviju!

Pašā pēdējā brīdī dumpojas smadzenis. Ceram, ka pēdējās rindīņas izdosies aizpildīt. To nav vairs daudz. Turklāt šī lappuse vēl jānodrukā, lai tiktu uz Montrealas latviešu pensionāru kārtējo saietu, kas sākas šodien, 9. martā, plkst. 13:00. Un šobrīd ir jau plkst. 11:45. Redziet, kādās sprukās var nonākt redaktors, iespiedējs un redakcija, ja kaut kas neiet tā, kā tas bijis paredzēts!

Bet nu rādās, ka tiksīm galā.

Vēlam Jums, lasītāji, labu lasīšanu un

PRIECĪGAS LIELDIENAS!

Laikā no 22. marta līdz 3. aprīlim MLB Ziņotāja redaktors atradīsies Brazīlijā, tādēļ **apriļa** numura iznākšana atkal mazliet nokavēsies. Atvainojiet!

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašinā, tālrunis 634-4082

19. martā, plkst. 10:30, Notre Dame Bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
19. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **2. ciešanu laika dievkalpojums,**
23. martā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
23. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **gada sapulce.**
26. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **3. ciešanu laika dievkalpojums.**

1. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, MLB izkārtojumā, **Sanfrancisko Mazā teātra viesizrāde - L. Stumbres "Aktieņi" L. Siliņa režijā.** Skatiet paziņojumu 21. lpp.
2. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **4. ciešanu laika dievkalpojums.**
5. aprīlī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
9. aprīlī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **gada svētki.** Skatiet ipašu paziņojumu 21. lpp.!
16. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame Bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
16. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar drāmatisko evaņģēlija lasījumu un dievgaldu.**
21. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.**
23. aprīlī, plkst. 07:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Lieldienu rīta dievkalpojums ar dievgaldu.** Pēc tam seko **kopējas brokastis** baznīcas pagraba zālē.
29. aprīlī, plkst. 10:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcas sarakojumu zālē, Montrealas baltiešu pastmarku kluba **IX pastmarku un naudas izstāde.** Skatiet plašāku paziņojumu Svešvalodu nodaļā, 15. lpp.
30. aprīlī, plkst. 10:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcas sarakojumu zālē, Montrealas baltiešu pastmarku kluba **IX pastmarku un naudas izstāde.** Skatiet plašāku paziņojumu Svešvalodu nodaļā, 15. lpp.

MLB Z 2000 III 800e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 9. martā pensionāros. Pārejos eksemplārus nododam Kanadas pastā 14. martā. Red.

Pateicamies visiem tiem lasītājiem, kas atsaukušies uz aizrādījumu "Grasi, lūdzu!" virs MLB adreses uz sūtījuma aplokšnes. Patīkami atzīmēt, ka atsaukušies daudzi. Bijuši arī daži pārpratumi, kas nokārtoti. Lūdzam lasītājus nokārtot savus maksājumus, lai mums šis lūgums nebūtu jāraksta.

Lūdzam tos lasītājus, kas atzīst izdevumu par interesantu, iepazīstināt ar to savus paziņas gan šajā krastā, gan Latvijā. Lai mūsu prese varētu pastāvēt, vajadzīgi jauni lasītāji, jo citādi tai draud iznīkšana, pat gadījumā, kad tās izdevumi atzīti par vērtīgiem un vajadzīgiem. Nāciet talkā to iegūšanā, vai nu pasūtīnot to saviem tuviniekiem dzimtenē, vai iegūstot jaunu abonementu savā dzīves vietā. Redakcija un lasītāju saime būs par to Jums pateicīga.

Lai arī lūdzam līdzstrādniekus nākamajam MLB Ziņotāja numuram materiālus iesūtīt nekavējoties. Paldies!

MLB ZIŅOTĀJA administrātores un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1999./2000. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

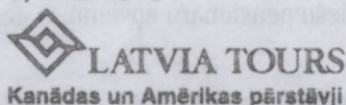
Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas

*Ari ceļojumi uz citām eksotiskām
salām un kontinentiem*

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 322-7414

191 Eglinton Avenue East, Suite 308
Toronto, Ontario M4P 1K1
Fax: (416) 322-7315

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Carlyanna

Tagad Rīgā!

**Hotel
MĀRA**

Kalneciema ielā 186, Rīga, Latvija LV-1046

Telefons: 011 371 7901316
Fakss: 011 371 7901315

- * 24 modernas istabas
- * Restorāns un bārs
- * Konferenču telpas
- * Lidostas busiņš

Rezervācijas Kanādā:

613/521-7100 (telefons, vai fakss)

epasts: mara@mailbox.riga.lv

timeklī:

www.bestwestern.com/thisco/bw/91301/91301_b.html

Laipni lūdzam visus sarīkojumu rīkotājus - draudzes un organizācijas iesniegt ziņas Sabiedriskās dzīves LAIKRĀDIM rakstiski. Tāpat arī visus paziņojumu un pateicību tekstus. Lūdzam rakstīt uz pilnas loksnes. Ja Jums ir iespējams paziņojumu tekstu sagatavot iespiešanas kārtībā, būsim par to pateicīgi. Lūdzam šādus tekstus nesalocīt, jo locījums varētu tos sabojāt. Rakstos lūdzam ievērot dubultrindu atstarpi.

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832, fakss 514-457-3496
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. **DARBINIEKI:** Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Nora Saletes, Kārlis Timermanis, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. **PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSA:** mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša **15. datumam**. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

MARCH 2000 MARS

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832